

PREHLAD VYBRANÝCH ROZHODNUTÍ ÚSTAVNÉHO SÚDU SLOVENSKEJ REPUBLIKY

za obdobie september 2011
IV. senát

Nálezy:

spisová značka	IV. ÚS 74/2011
sudca spravodajca	Ľudmila Gajdošíková
druh konania	čl. 127 konanie o sťažnostiach fyzických a právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	nález – vyhovené
dátum rozhodnutia	28. júla 2011
dotknuté články ústavy, ústavných zákonov a medzinárodných zmlúv	čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd
skutkový stav a základné fakty	<p>Sťažovateľ bol trestne stíhaný pre trestný čin útoku na štátny orgán. V rámci trestného stíhania bola sťažovateľovi uložená poriadková pokuta v sume 30 000 Sk uznesením Okresného riaditeľstva Policajného zboru K. sp. zn. z 27. augusta 2003 z dôvodu jeho nedostavenia sa na výsluch. Sťažovateľ sa na tento výsluch podľa svojho tvrdenia nedostavil z dôvodu, že nebolo rozhodnuté o ním vznesenej námietke zaujatosti proti Obvodnému oddeleniu Policajného zboru K. (ďalej len „OO PZ K.“), a na hliadku OO PZ K. podal trestné oznámenie. Proti uzneseniu o uložení poriadkovej pokuty podal sťažovateľ 3. septembra 2003 sťažnosť, o ktorom rozhodla Okresná prokuratúra K. uznesením z 12. septembra 2003 tak, že ju odmietla.</p> <p>Trestné stíhanie sťažovateľa vyústilo do rozsudku okresného súdu z 29. novembra 2005, ktorým bol uznaný za vinného z trestného činu útoku na štátny orgán. Proti tomuto rozsudku sa sťažovateľ odvolal. Krajský súd uznesením z 30. augusta 2006 rozsudok okresného súdu potvrdil. Sťažovateľ podal proti označenému uzneseniu krajského súdu dovolanie.</p> <p>Najvyšší súd ako dovolací súd rozsudkom z 13. júna 2008 rozhodol, že právoplatným uznesením krajského súdu sz 30. augusta 2006 bol z dôvodov uvedených v § 371 ods. 1 písm. c), e) a g) Trestného poriadku porušený zákon v § 16 ods. 1 Trestného zákona účinného do 1. januára 2006 a § 256 Trestného poriadku účinného do 1. januára 2006 a konaním, ktoré mu predchádzalo, aj v ustanoveniach § 2 ods. 1, ods. 13 a § 31 ods. 2 Trestného poriadku účinného do 1. decembra 2003 v neprospech sťažovateľa. V nadväznosti na to zrušil označené uznesenie krajského súdu, označený rozsudok okresného súdu, ako aj ďalšie rozhodnutia na zrušený rozsudok okresného súdu obsahovo nadväzujúce, ak vzhľadom na zmenu, ku ktorej došlo, stratili podklad, a prikázal okresnému súdu, aby vec v potrebnom rozsahu znovu prerokoval a rozhodol.</p> <p>Ešte pred vydaním označeného rozsudku najvyššieho súdu okresný súd poveril uznesením z 21. januára 2004 súdnu exekútorku vymožením poriadkovej pokuty uloženej sťažovateľovi uznesením OO PZ K. z 27. augusta 2003 v sume 30 000 Sk. Sťažovateľ uplatnil proti tejto exekúcii námietky, ktoré okresnému súdu doručila 5. mája 2004 súdna exekútorka; okresný súd námietky proti exekúcii zamietol.</p> <p>Následne súdna exekútorka 29. júla 2010 podala okresnému súdu podnet na zastavenie exekúcie.</p>

	<p>Okresný súd uznesením z 5. augusta 2010 exekúciu zastavil argumentujúc uplynutím trojročnej prekluzívnej lehoty na vykonanie exekúcie a zaviazal sťažovateľa uhradiť súdnej exekútorke trovy exekúcie. Proti tomuto uzneseniu podal sťažovateľ 25. augusta 2010 odvolanie. Krajský súd o odvolaní sťažovateľa rozhodol uznesením č. 20. októbra 2010, ktorým potvrdil uznesenie okresného súdu z 5. augusta 2010 v napadnutej časti, t. j. vo výroku o trovách exekúcie.</p> <p>Predmetom konania pred ústavným súdom je posúdenie označeného uznesenia krajského súdu v exekučnom konaní z hľadiska namietaného porušenia práv sťažovateľa.</p>
<p>ratio decidendi</p>	<p>Z hľadiska ústavnej akceptovateľnosti namietaného uznesenia krajského súdu bolo podstatné posúdiť, či sa krajský súd v jeho odôvodnení primeraným spôsobom vysporiadal s kľúčovou odvolacou námietkou sťažovateľa.</p> <p>Z odôvodnenia uznesenia krajského súdu z 20. októbra 2010, ktorým potvrdil uznesenie okresného súdu z 5. augusta 2010 v napadnutej časti, t. j. vo výroku o trovách exekúcie, možno vyvodíť, že odvolací súd založil svoje rozhodnutie na právnom názore, že v danom prípade „aj keď došlo k zastaveniu exekúcie nie je možné použiť ust. § 203 Exekučného poriadku (podľa ktorého ak dôjde k zastaveniu exekúciu zavinením oprávneného, súd mu môže uložiť nahradenie nevyhnutných trov exekúcie, pozn.), pretože k zastaveniu nedošlo zavinením oprávneného“, a preto náklady podľa § 196 Exekučného poriadku uhrádza povinný, t. j. sťažovateľ, pričom na jeho kľúčovú (a v podstate jedinú, pozn.) odvolaciu námietku v podstate nereagoval.</p> <p>Sťažovateľ v odvolaní argumentoval rozsudkom najvyššieho súdu z 13. júna 2008 (rozhodnutie o jeho dovolaní, pozn.) a jeho derogačnými účinkami na všetky rozhodnutia, ktoré boli prijaté v trestnom konaní. Za týchto okolností bolo úlohou krajského súdu ako odvolacieho súdu podľa názoru ústavného súdu v prvom rade vyrovnáť sa najmä s tým, či označeným rozsudkom najvyššieho súdu došlo aj k zrušeniu uznesenia OO PZ K. z 27. augusta 2003, ktorým bola sťažovateľovi uložená poriadková pokuta v spojení s uznesením Okresnej prokuratúry K. z 12. septembra 2003, t. j. či právoplatný rozsudok najvyššieho súdu v dovolacom konaní z 13. júna 2008 sa svojimi derogačnými účinkami vzťahuje aj na toto rozhodnutie, ktoré v danom prípade v rámci exekučného konania plnilo funkciu exekučného titulu. Ústavný súd v tejto súvislosti poukazuje na odôvodnenie rozsudku najvyššieho súdu z 13. júna 2008, v ktorom najvyšší súd vyslovil právny názor, že celé prípravné konanie, do ktorého spadá aj uloženie poriadkovej pokuty, vykonal vylúčený orgán, a nemožno naň prihliadať, pretože je neplatné od samého začiatku vrátane uznesení o začatí trestného stíhania a vznesení obvinenia. Podľa názoru ústavného súdu by o ústavnej akceptovateľnosti namietaného uznesenia krajského súdu bolo možné uvažovať iba vtedy, ak by sa krajský súd v ňom primeraným spôsobom vysporiadal s touto otázkou. Krajský súd však „obišiel“ tento vlastne jediný relevantný odvolací dôvod uplatnený sťažovateľom a existenciu exekučného titulu vo väzbe na označený rozsudok najvyššieho súdu vôbec neskúmal. Vzhľadom na uvedené podľa názoru ústavného súdu napadnuté uznesenie krajského súdu nie je ústavne udržateľné.</p> <p>Vo vzťahu k poskytnutiu ústavnoprávnej ochrany vzhľadom na výšku vymáhanej sumy napadnutým uznesením krajského súdu ústavný súd uvádza, že v danom prípade síce ide o „bagateľnú sumu“, ktorá podľa doterajšej judikatúry ústavného súdu (IV. ÚS 414/2010) nepožíva v zásade ústavnoprávnu ochranu, ale pritom súčasne pripúšťa, že takáto ochrana prichádza do úvahy vo výnimočných prípadoch, v ktorých došlo k porušeniu základných práv alebo slobôd. Za také považuje ústavný súd v danom prípade trestné konanie, v ktorom sa rozhodovalo o vine a treste sťažovateľa, ktoré bolo vyhlásené za nezákonné v rozsahu uvedenom vo výroku označeného rozsudku najvyššieho súdu, a túto skutočnosť zohľadnil pri svojom rozhodovaní v tejto veci.</p> <p>Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnosti sťažovateľa zoberal do úvahy, že sťažovateľ namietal porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu, ktoré je v demokratickej spoločnosti natoľko favorizované, že pri jeho výkone neprichádza do úvahy (zo strany súdov) ani jeho zužujúci výklad a ani také formálne interpretačné postupy, následkom ktorých by mohlo byť jeho neodôvodnené (svojvoľné) obmedzenie, či dokonca popretie (I. ÚS 2/08).</p>

	<p>Vo svojej doterajšej judikatúre sa ústavný súd už priklonil k zásade prednosti ústavne konformného výkladu, pričom v konaniach o sťažnostiach fyzických osôb a právnických osôb podľa čl. 127 ods. 1 ústavy zdôrazňuje, že z tejto zásady „vyplýva tiež požiadavka, aby v prípadoch, ak pri uplatnení štandardných metód výkladu prichádzajú do úvahy rôzne výklady súvisiacich právnych noriem, bol uprednostnený ten, ktorý zabezpečí plnohodnotnú, resp. plnohodnotnejšiu realizáciu ústavou garantovaných práv fyzických alebo právnických osôb. Inak povedané, všetky orgány verejnej moci sú povinné v pochybnostiach vykladať právne normy v prospech realizácie ústavou (a tiež medzinárodnými zmluvami) garantovaných základných práv a slobôd.“ (II. ÚS 148/06, m. m. tiež IV. ÚS 96/07, IV. ÚS 95/08).</p> <p>Ústavný súd pri svojej rozhodovacej činnosti uprednostňuje materiálne poňatie právneho štátu, pričom pri interpretácii a aplikácii právnych predpisov vychádza zo zmyslu a účelu príslušnej právnej úpravy a dbá o to, aby prijaté riešenie bolo akceptovateľné aj z hľadiska všeobecne ponímanej spravodlivosti (m. m. IV. ÚS 1/07, I. ÚS 57/07, IV. ÚS 182/07). Výklad relevantných právnych noriem nemôže byť taký formalistický, aby sa ním v konečnom dôsledku nielen zmaril účel požadovanej súdnej ochrany, ale aj zabránilo v prístupe k súdnej ochrane z dôvodov, ktoré nemožno v právnom štáte v žiadnom prípade pričítať účastníkovi konania, ktorý sa tejto ochrany domáha. Takýto názor uplatnil aj krajský súd vo svojom napadnutom rozhodnutí.</p> <p>Vzhľadom na uvedené ústavný súd dospel k záveru, že v danej veci sú podmienky jeho ingerencie v rovine základného práva sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru splnené, pretože napadnuté rozhodnutie krajského súdu z 20. októbra 2010 nemožno z hľadiska požiadaviek riadneho a presvedčivého odôvodnenia vrátane imperatívu vysporiadania sa s námietkami účastníka konania, ktoré majú vzťah k prerokúvanej veci a materiálneho chápania ochrany ústavnosti, akceptovať.</p> <p>Na tomto základe ústavný súd rozhodol, že krajský súd namietaným uznesením porušil základné právo sťažovateľa podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a jeho práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.</p>
<p>použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, ESEP a iných súdov</p>	<p>IV. ÚS 414/2010 I. ÚS 2/08 II. ÚS 148/06, m. m. tiež IV. ÚS 96/07, IV. ÚS 95/08</p>

<p>spisová značka</p>	<p>IV. ÚS 187/2011</p>
<p>sudca spravodajca</p>	<p>Ján Luby</p>
<p>druh konania</p>	<p>čl. 127 konanie o sťažnostiach fyzických a právnických osôb</p>
<p>druh rozhodnutia a spôsob vybavenia</p>	<p>nález – vyhovené</p>
<p>dátum rozhodnutia</p>	<p>28. júla 2011</p>
<p>dotknuté články ústavy, ústavných zákonov a medzinárodných zmlúv</p>	<p>čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd čl. 37 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd čl. 37 ods. 3 Listiny základných práv a slobôd čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd</p>
<p>skutkový stav a základné fakty</p>	<p>Sťažovateľka bola navrhovateľkou v konaní o preskúmanie rozhodnutia Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny v Rožňave (ďalej len „ÚPSVaR“), ktorý s ňou rozhodnutím z 1. júna 2006 ukončil štátnozamestnanecký pomer.</p> <p>Proti uvedenému rozhodnutiu ÚPSVaR podala sťažovateľka 16. júna 2006 odvolanie, ktoré odvolací orgán (vedúca služobného úradu ÚPSVaR) rozhodnutím zo 16. októbra 2006 na základe stanoviska „poradnej komisie“ zamietol a rozhodnutie z 1. júna 2006 potvrdil.</p> <p>Dňa 21. decembra 2006 podala sťažovateľka okresnému súdu návrh „na preskúmanie uvedených rozhodnutí podľa 2. hlavy 5. časti OSP“, avšak okresný súd vec 4. januára 2007 postúpil vecne a miestne príslušnému krajskému súdu. Krajský súd v</p>

	<p>rozsudkom z 26. júna 2008 žalobu zamietol. Proti rozsudku krajského súdu z 26. júna 2008 podala sťažovateľka odvolanie.</p> <p>O odvolaní sťažovateľky proti rozsudku krajského súdu z 26. júna 2008 rozhodol najvyšší súd rozsudkom z 2. apríla 2009, ktorým potvrdil prvostupňový rozsudok.</p>
ratio decidendi	<p>III.1 K namietanému porušeniu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru</p> <p>Sťažovateľka tvrdí, že jej v sťažnosti označené práva boli porušené tým, že v konaní, ktoré predchádzali vydaniu namietaného rozsudku, sa konajúce súdy nezaoberali odvolacími dôvodmi uvedenými „v jej návrhu na začatie konania“ z 21. decembra 2006, v ktorom poukázala na svoje odvolanie zo 14. júna 2006 proti rozhodnutiu žalovaného o skončení štátnozamestnaneckého pomeru, a tiež tým, že konajúce súdy sa nezaoberali doplnením žaloby doručeným krajskému súdu 12. júla 2007 s odôvodnením, že uplynula dvojmesačná lehota na podanie žaloby v zmysle § 250b ods. 1 OSP, hoci predmetnú písomnosť predložila súdom ustanovená advokátka v lehote dvoch mesiacov od svojho ustanovenia. V tejto súvislosti upriamuje pozornosť aj na to, že advokátka jej bola ustanovená až po uplynutí uvedenej dvojmesačnej lehoty na podanie žaloby.</p> <p>Najvyšší súd v odôvodnení napadnutého rozsudku okrem iného uviedol, že „v konaní podľa druhej hlavy piatej časti žalobca musí byť (až na zákonom stanovené výnimky) zastúpený advokátom (§ 250a O. s. p.). Samotná skutočnosť, že v danej veci na základe žiadosti žalobkyne právny zástupca bol jej ustanovený súdom až po uplynutí lehoty na podanie žaloby (§ 250b ods. 1 O. s. p.), nemôže byť dôvodom, aby mohol súd prihliadnuť k rozšíreniu rozsahu napadnutia správneho rozhodnutia, nakoľko mu v tom bráni ustanovenie § 250h ods. 1 veta druhá O. s. p... Vzhľadom na dispozičnú zásadu súd ani nemôže preskúmať zákonnosť žalobcom napadnutého rozhodnutia nad rámec vymedzený žalobcom v žalobe a tak z vlastnej iniciatívy jeho prejav nahradzovať a sám vyhľadávať právne chyby žalobcom napadnutého rozhodnutia. S poukazom na horeuvedené podľa názoru odvolacieho súdu prvostupňový súd nepochybil, ak sa zaoberal namietanými skutočnosťami uvedenými v podaniach žalobkyne zo dňa 12. 07. 2007 a 27. 05. 2008.“.</p> <p>Z uvedeného vyplýva, že podľa právnych záverov vyslovených v napadnutom rozsudku sa lehota dvoch mesiacov plynúca od doručenia rozhodnutia správneho orgánu v poslednom stupni podľa § 250b ods. 1 OSP vzťahuje aj na prípady, keď súd ustanoví účastníkovi konania advokáta aj po uplynutí uvedenej lehoty.</p> <p>V nadväznosti na to sa musel ústavný súd vysporiadať s tým, či najvyšší súd v uvedenom prípade aplikoval ustanovenia § 250b ods. 1 OSP v spojení s § 250h ods. 1 OSP ústavne konformným spôsobom rešpektujúc účel a zmysel uvedenej právnej normy.</p> <p>Súčasťou doterajšej rozhodovacej činnosti ústavného súdu je aj právny názor, podľa ktorého postup súdu rešpektujúci práva a právom chránené záujmy účastníkov konania v prípade podania neperfektnej žaloby o preskúmanie rozhodnutia správneho orgánu, resp. žaloby nespĺňajúcej všetky zákonné náležitosti, znamená, že koncentračná zásada vyjadrená v § 250h ods. 1 OSP nadobudne účinnosť až po doplnení podania sťažovateľom podľa § 43 OSP v spojení s § 246c OSP, a to aj v prípade, ak k odstráneniu nedostatkov podanej žaloby dôjde až po lehote uvedenej v § 250b ods. 1 OSP (I. ÚS 224/09). O obdobnú situáciu išlo aj v okolnostiach danej veci, a keďže ústavný súd rešpektuje svoje vlastné rozhodnutia, nie je mu v tomto prípade známy žiaden dôvod, pre ktorý by sa mal odkloniť od svojej predchádzajúcej judikatúry.</p> <p>Ústavný súd ďalej poznamenáva, že povinnosť obrátiť sa na vyšší súd prostredníctvom advokáta, ak účastník konania sám nemá právnické vzdelanie (ktorú možno nájsť ustanovenú v právnom systéme viacerých členských štátov Rady Európy), je v súlade s povinnosťou Slovenskej republiky zabezpečiť účinné právne prostriedky nápravy pred národným orgánom každému, koho práva a slobody priznané ústavou alebo medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách boli porušené.</p> <p>Právny záver najvyššieho súdu, podľa ktorého v konaní, v ktorom je vyžadované povinné zastúpenie žalobcu, ktorý nemá právnické vzdelanie, advokátom, dvojmesačná lehota podľa § 250b ods. 1 OSP, v ktorej môže žalobca podľa 250h ods. 1 OSP rozšíriť rozsah napadnutia správneho rozhodnutia, plynie bez ohľadu na to, či súd na žiadosť</p>

ustanovil žalobcovi advokáta, popiera podľa názoru ústavného súdu účel povinného zastúpenia advokátom v správnom súdnictve, resp. účel základného práva na právnu pomoc v konaní pred súdmi podľa čl. 37 ods. 2 listiny a vzhľadom na to vybočuje z medzí ústavne konformného výkladu a aplikácie ustanovení Občianskeho súdneho poriadku (predovšetkým jeho § 250b ods. 1 a § 250h ods. 1). Obdobný záver bol vyslovený aj v uznesení najvyššieho súdu ako súdu dovolacieho sp. zn. 5 Cdo 151/2009 z 27. júla 2010, v ktorom najvyšší súd v spojitosti s tým zároveň uviedol, že „ak súd síce formálne koná v medziach práva, ale prostredníctvom jeho realizácie neguje obsah jeho ustanovení, ide síce o výkon práva, ale o chybný výkon práva“.

Druhá námietka sťažovateľky smeruje proti postupu konajúcich súdov, ktoré podľa nej prihliadli iba na skutočnosti uvedené v návrhu na začatie konania z 21. decembra 2006 označenom ako „Preskúmanie rozhodnutia o skončení štátnozamestnaneckého pomeru – odvolanie“, nie však ku skutočnostiam, ktoré uvádzala v odvolaní proti prvostupňovému správnomu rozhodnutiu zo 14. júna 2006, ktoré k návrhu na začatie konania o preskúmanie zákonnosti rozhodnutí správnych orgánov priložila a na ktoré sa v návrhu aj odvoláva.

V odôvodnení namietaného uznesenia najvyšší súd vyslovil názor, že „Vzhľadom na dispozičnú zásadu súd ani nemôže preskúmavať zákonnosť žalobcom napadnutého rozhodnutia nad rámec vymedzený žalobcom v žalobe a tak z vlastnej iniciatívy jeho prejav nahradzovať a sám vyhľadávať právne chyby žalobcom napadnutého rozhodnutia.“.

Ústavný súd sa s týmto názorom nestotožňuje poukazujúc jednak na to, že najvyšší súd mal zohľadniť skutočnosť, že sťažovateľka formulovala svoju žalobu v danej veci bez právneho zástupcu, ale aj na to, že ak zákon výslovne ukladá súdu povinnosť (§ 250d ods. 1 OSP) vyžiadať si administratívny spis žalovaného správneho orgánu, odvolávanie sa na dispozičnú zásadu a v nadväznosti na to nevysporiadanie sa so skutočnosťami, ktoré sťažovateľka uvádzala v odvolaní proti prvostupňovému správnomu rozhodnutiu zo 14. júna 2006 (a ktoré k návrhu na začatie konania o preskúmanie zákonnosti rozhodnutí správnych orgánov priložila) s tým, že súd sa môže zaoberať iba s námietkami vymedzenými „žalobcom v žalobe“, považuje ústavný súd za ústavne neakceptovateľné.

Vzhľadom na uvedené ústavný súd konštatuje, že uvedené právne názory vyslovené v rozsudku najvyššieho súdu sp. zn. 8 Sžo 203/2008 z 2. apríla 2009 predstavujú ústavne neprijateľný výklad a aplikáciu ustanovení Občianskeho súdneho poriadku (predovšetkým § 250b ods. 1 a § 250h ods. 1).

Keďže ústavný súd dospel k záveru, že napadnutý rozsudok svojimi účinkami porušil základné právo sťažovateľky na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny a jej právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ktorých reálne uplatnenie, zabezpečenie a realizácia vylučujú taký postup a rozhodnutie, ktoré najvyšší súd vyniesol 2. apríla 2009, bolo potrebné rozhodnúť o porušení označených práv sťažovateľky tak, ako to je uvedené v bode 1 výroku tohto nálezu.

III.2 K namietanému porušeniu základného práva na právnu pomoc podľa čl. 37 ods. 2 listiny, základného práva na rovnosť účastníkov konania podľa čl. 37 ods. 3 listiny a práva na rovnaké zaobchádzanie podľa čl. 26 paktu a čl. 1 dohovoru o diskriminácii

Sťažovateľke síce bola v konaní o jej žalobe o preskúmanie rozhodnutí správnych orgánov na základe jej žiadosti ustanovená právna zástupkyňa z radov advokátov (uznesením krajského súdu zo 16. mája 2007), ale ako už ústavný súd uviedol, právny záver najvyššieho súdu, podľa ktorého v konaní, v ktorom je vyžadované povinné zastúpenie žalobcu, ktorý nemá právnické vzdelanie, advokátom, dvojmesačná lehota podľa § 250b ods. 1 OSP, v ktorej môže žalobca podľa § 250h ods. 1 OSP rozšíriť rozsah napadnutia správneho rozhodnutia, plyní bez ohľadu na to, či súd na žiadosť ustanovil žalobcovi advokáta, popiera účel povinného zastúpenia advokátom v správnom súdnictve.

Najvyšší súd preto podľa názoru ústavného súdu uvedenou ústavne nekonformnou interpretáciou a aplikáciou príslušných ustanovení Občianskeho súdneho poriadku zasiahol aj do podstaty a zmyslu základného práva sťažovateľky na právnu pomoc podľa čl. 37 ods. 2 listiny.

Pokiaľ ide o namietané porušenie princípu zákazu diskriminácie podľa čl. 26 paktu

	<p>a čl. 1 dohovoru o diskriminácii, ústavný súd konštatuje, že vyslovenie porušenia základných práv na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy (resp. čl. 36 ods. 1 listiny), na právnu pomoc podľa čl. 37 ods. 2 listiny v spojení so základným právom na rovnosť účastníkov konania podľa čl. 37 ods. 3 listiny, ako aj práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru je postačujúce na zabezpečenie nápravy vo veci a poskytnutie účinnej ochrany sťažovateľke. Podrobnejšie zaobranie sa dôvodmi namietaného porušenia práva na rovnaké zaobchádzanie podľa čl. 26 paktu, resp. čl. 1 dohovoru o diskriminácii by podľa názoru ústavného súdu presahovalo rámec jeho subsidiárnej funkcie pri ochrane ústavou chránených práv fyzických osôb alebo právnických osôb, a preto sa obmedzil vo výrokovej časti tohto nálezu len na vyslovenie porušenia základných práv sťažovateľky podľa čl. 46 ods. 1 ústavy (resp. čl. 36 ods. 1 listiny), čl. 37 ods. 2 v spojení s čl. 37 ods. 3 listiny a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (podobne II. ÚS 209/06) a vo vzťahu k namietanému porušeniu práva podľa čl. 26 paktu, resp. čl. 1 dohovoru o diskriminácii sťažnosti nevyhoveli.</p> <p>III.3 K namietanému porušeniu práva podľa čl. 13 dohovoru</p> <p>V súvislosti s namietaným porušením čl. 13 dohovoru postupom najvyššieho súdu a jeho rozsudkom z 2. apríla 2009 ústavný súd uvádza, že z čl. 13 dohovoru vyplýva pre fyzické osoby a právnické osoby procesné právo akcesorickej povahy mať účinné právne prostriedky nápravy pred národným orgánom v prípade porušenia ostatných ľudských práv chránených dohovorom. Uplatňovanie práva vyplývajúceho z čl. 13 dohovoru musí preto nadväzovať na aspoň obhájitelné tvrdenie (arguable claim) o porušení iného práva chráneného dohovorom (III. ÚS 38/05). Keďže ústavný súd poskytol ochranu namietanému porušeniu práv sťažovateľky, preukázal, že sťažovateľka má k dispozícii účinný právny prostriedok vnútroštátnej povahy, a preto v tejto časti návrhu sťažovateľky nevyhoveli; poznamenáva však, že poskytnúť túto ochranu mal v prvom rade najvyšší súd, tak ako to vyplýva zo subsidiárnej právomoci ústavného súdu, ktorej predchádza právomoc všeobecných súdov.</p> <p>III.4 K namietanému porušeniu základného práva na slobodnú voľbu povolania, uskutočňovanie zárobkovej činnosti podľa čl. 35 ods. 1 ústavy a základného práva na prácu podľa čl. 35 ods. 3 ústavy</p> <p>Pretože ústavný súd dospel k záveru, že najvyšší súd namietaným rozsudkom a postupom, ktorý predchádzal jeho vydaniu, porušil základné právo sťažovateľky na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ktorý zároveň zrušil, otvára sa po vrátení veci na ďalšie konanie podľa názoru ústavného súdu priestor na to, aby sa krajský súd sám vyrovnal s ochranou označeného základného práva hmotného charakteru. Ústavný súd preto sťažnosti v časti, v ktorej sa sťažovateľka domáhala vyslovenia porušenia svojich základných práv podľa čl. 35 ods. 1 a 3 ústavy, nevyhoveli uprednostňujúc právomoc všeobecného súdu na ochranu subjektívnych hmotných práv účastníkov konania pred ochranou v konaní pred ústavným súdom, t. j. zásadu minimalizácie zásahov ústavného súdu do právomoci všeobecných súdov (bod 4 výroku tohto nálezu), keďže nálezom zrušujúcim rozhodnutie o poslednom procesnom prostriedku, ktorý zákon sťažovateľke na ochranu jej základných práv podľa čl. 35 ods. 1 a 3 ústavy poskytuje, sa vytvoril priestor na ochranu týchto základných práv v rámci sústavy všeobecných súdov.</p>
<p>použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, ESEP a iných súdov</p>	<p>m. m. IV. ÚS 1/07, I. ÚS 57/07, IV. ÚS 182/07</p>

<p>spisová značka</p>	<p>IV. ÚS 71/2011</p>
<p>sudca spravodajca</p>	<p>Ludmila Gajdošíková</p>
<p>druh konania</p>	<p>čl. 127 konanie o sťažnostiach fyzických a právnických osôb</p>
<p>druh rozhodnutia a spôsob vybavenia</p>	<p>nález – vyhovené</p>
<p>dátum rozhodnutia</p>	<p>9. júna 2011</p>
<p>dotknuté články ústavy, ústavných zákonov a medzinárodných zmlúv</p>	<p>čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd</p>

<p>skutkový stav a základné fakty</p>	<p>Sťažovatelia (v procesnom postavení žalovaných v konaní pred všeobecnými súdmi) namietajú porušenie označených základných práv rozsudkom krajského súdu v konaní o náhradu škody, ktorá im podľa návrhu mala vzniknúť nepovolenou stavebnou činnosťou sťažovateľov.</p> <p>Podstatou sťažnosti sťažovateľov je tvrdenie, že rozsudok krajského súdu ako odvolacieho súdu z 26. januára 2010 potvrdzujúci právny názor prvostupňového súdu vyslovený v rozsudku z 30. mája 2008 v časti o „uložení“ povinnosti sťažovateľom spoločne a nerozdielne zaplatiť navrhovateľom v I. – IV. rade sumu 271 552 Sk s 15,5 % úrokom z omeškania od 19. februára 2004 do zaplatenia, má také závažné nedostatky, ktoré majú za následok porušenie základného práva sťažovateľov na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a ich práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Sťažovatelia považujú za <i>«najzásadnejšie vady odôvodnenia (i) právnu kvalifikáciu zodpovednosti za škodu na strane sťažovateľov a (ii) spôsob ustálenia skutkového stavu a s ním spojenej otázky „spoluzodpovednosti“ navrhovateľov a (iii) absenciu akéhokoľvek odôvodnenia príčinnej súvislosti»</i>.</p>
<p>ratio decidendi</p>	<p>Súčasťou procesných záruk spravodlivého rozhodnutia, resp. minimálnych garancií procesnej povahy je taktiež právo na odôvodnenie súdneho rozhodnutia.</p> <p>Podľa § 157 ods. 2 OSP súd v odôvodnení rozsudku uvedie, čoho sa navrhovateľ (žalobca) domáhal a z akých dôvodov, ako sa vo veci vyjadril odporca (žalovaný), prípadne iný účastník konania, stručne, jasne a výstižne vysvetlí, ktoré skutočnosti považuje za preukázané a ktoré nie, z ktorých dôkazov vychádzal a akými úvahami sa pri hodnotení dôkazov riadil, prečo nevykonal ďalšie dôkazy a ako vec právne posúdil. Súd dbá na to, aby odôvodnenie rozsudku bolo presvedčivé.</p> <p>V súlade s už uvedenými ustanoveniami OSP je teda povinnosťou všeobecného súdu uviesť v rozhodnutí dostatočné a relevantné dôvody, na ktorých svoje rozhodnutie založil. Dostatočnosť a relevantnosť týchto dôvodov sa musí týkať tak skutkovej, ako i právnej stránky rozhodnutia.</p> <p>Krajský súd dospel k záveru, že rozsudok okresného súdu je vecne správny, čo ho viedlo k jeho potvrdeniu v zmysle § 219 ods. 1 OSP v znení účinnom od 15. októbra 2008. Keďže sa v podstatnom rozsahu stotožnil s odôvodnením rozsudku súdu prvého stupňa, obmedzil odôvodnenie svojho rozhodnutia na konštatovanie správnosti dôvodov uvedených súdom prvého stupňa. Z rozsudku okresného súdu z 30. mája 2008 vyplýva, že tento súd ustálil zodpovednosť za škodu ako objektívnu zodpovednosť.</p> <p>Krajský súd v namietanom rozsudku okresným súdom zistený skutkový stav subsumoval (v zhode s okresným súdom) pod § 420a ods. 2 písm. c) Občianskeho zákonníka (ktorý upravuje objektívnu zodpovednosť za škodu), t. j. vychádzal z toho, že ku škode na rodinnom dome navrhovateľov malo dôjsť v súvislosti s prevádzkovou činnosťou sťažovateľov; na druhej strane sú v rozpore s týmto záverom ďalšie tvrdenia okresného súdu a krajského súdu, ktoré vychádzajú z toho, že činnosť sťažovateľov bola v danom prípade neoprávnená, resp. v rozpore so zákonom a so stavebným povolením s následným použitím odkazu na § 420 ods. 1 Občianskeho zákonníka, ktorý zakladá subjektívnu zodpovednosť za vzniknutú škodu. Tieto tvrdenia, ako aj záver o ustanovení zodpovednosti sťažovateľov za vzniknutú škodu je v rozpore s predchádzajúcou argumentačnou líniou založenou na vyslovení objektívnej zodpovednosti sťažovateľov. Tieto skutočnosti spôsobujú vnútornú protirečivosť namietaného rozsudku krajského súdu.</p> <p>Vo vzťahu k otázke rozsahu zodpovednosti sťažovateľov za škodu sa okresný súd ani krajský súd nevyrovnali s mierou spoluzavinenia navrhovateľov za stav ich nehnuteľnosti, ktorý podľa odporcov (sťažovateľov) spočíval v ich (ne)konaní, čo mohlo ovplyvniť aj určenie rozsahu ich nároku na náhradu škody.</p> <p>S odpoveďami na uvedené otázky v rámci napadnutého odôvodnenia krajského súdu je späť aj otázka príčinnej súvislosti „len medzi protiprávnym úkonom a v súvislosti s ním vzniknutou škodou, a nie medzi udalosťou, ktorá je už ďalšou škodou“. Závery okresného súdu a krajského súdu o príčinnej súvislosti v ich rozsudkoch majú značne formálnu povahu. Krajský súd k otázke príčinnej súvislosti uvádza jednotlivé činnosti sťažovateľov, ale bez bližšej identifikácie (kedy k nim došlo), rovnako rieši aj otázky jednotlivých druhov škôd, opakujúc nedostatočne odôvodnený záver okresného súdu, že „medzi porušením právnej povinnosti a vznikom škody je príčinná súvislosť“.</p>

	<p>Odôvodnenie rozsudku krajského súdu implikuje záver o tom, že výlučným a jediným dôvodom vzniku žalovanej škody bola činnosť sťažovateľov; v rámci dokazovania tento súd (ani okresný súd) neskúmal, a preto ani neposudzoval a nepripustil možnosť vzniku tejto škody (čiastočne alebo úplne) v dôsledku nečinnosti navrhovateľov, resp. ne(s)plnenia ich povinností, ktoré im uložil stavebný úrad ešte v roku 2003.</p> <p>Vypracovaniu dôsledného a presvedčivého odôvodnenia tohto rozhodnutia mal krajský súd venovať zvýšenú pozornosť. Krajský súd sa nepresvedčivo a nedostatočne vyrovnal s odôvodnením svojho rozhodnutia, neustálil základnú otázku právnej kvalifikácie zodpovednosti, nezaoberal sa otázkou „spoluzodpovednosti“ navrhovateľov (žalobcov), vo vzťahu k realizácii výstavby rodinného domu a ateliéru s garážou raz konštatoval, že sa uskutočnila „bez stavebného povolenia“, na inom mieste zas, že sa realizovala „v rozpore so stavebným povolením“. V rámci odôvodnenia neuviedol, o aký výklad a aplikáciu príslušných ustanovení zákona č. 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku (stavebný zákon) v znení neskorších predpisov, ktorých „porušenia sa dopustili“ odporcovia (sťažovatelia) pri stavbách, sa opieral, nedôsledne riešil otázku posudzovania príčinnej súvislosti pri vzniku jednotlivých škôd.</p> <p>Uvedené závery všeobecných súdov, okresného súdu a krajského súdu, sú v otázke základnej právnej kvalifikácie z dôvodu neodstrániteľných vnútorných rozporov nepreskúmateľné. Tým je ich odôvodnenie v rozpore s požiadavkami, ktoré na odôvodnenie kladie čl. 46 ods. 1 ústavy, resp. čl. 6 ods. 1 dohovoru. V nadväznosti na ďalšie uvedené závery ústavný súd konštatuje, že zistené nedostatky odôvodnenia rozsudku krajského súdu spolu dosahujú takú intenzitu, že to viedlo ústavný súd k záveru, že krajský súd svojím rozsudkom z 26. januára 2010 porušil základné právo sťažovateľov podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a ich právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.</p>
<p>použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, EŠLP a iných súdov</p>	<p>***</p>

<p>spisová značka</p>	<p>IV. ÚS 434/2010</p>
<p>sudca spravodajca</p>	<p>Ľudmila Gajdošíková</p>
<p>druh konania</p>	<p>čl. 127 konanie o sťažnostiach fyzických a právnických osôb</p>
<p>druh rozhodnutia a spôsob vybavenia</p>	<p>nález – vyhovené</p>
<p>dátum rozhodnutia</p>	<p>16. júna 2011</p>
<p>dotknuté články ústavy, ústavných zákonov a medzinárodných zmlúv</p>	<p>čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky</p>
<p>skutkový stav a základné fakty</p>	<p>Sťažovateľka vo svojej sťažnosti namietala porušenie základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 ústavy rozsudkom najvyššieho súdu ako súdu z 13. mája 2010. Podľa sťažovateľky obsah a odôvodnenie rozsudku najvyššieho súdu z 13. mája 2010 porušuje zásady ustanovené v § 3, § 6, § 80 písm. c), § 132 a § 153 Obchodného zákonníka z dôvodu nesprávneho výkladu ustanovenia § 183 Obchodného zákonníka; podľa nej je pri ochrane vlastníctva akcií akcionára „absolútne neprípustný výklad ust. § 131 ods. 2 ObZ“.</p>
<p>ratio decidendi</p>	<p>Vypracovaniu dôsledného a presvedčivého odôvodnenia rozhodnutia musí najvyšší súd venovať zvýšenú pozornosť. Pre náležité odôvodnenie rozhodnutia nepostačuje jednoduché odvolanie sa na ustanovenia § 131 ods. 1 a 2 (a ďalšie) Obchodného zákonníka.</p> <p>Podľa § 131 ods. 1 Obchodného zákonníka účinného v čase konania mimoriadneho valného zhromaždenia každý spoločník, konateľ, likvidátor, správca konkurznej podstaty, vyrovnávací správca alebo člen dozornej rady môže podať návrh na súd na určenie neplatnosti uznesenia valného zhromaždenia, ak je v rozpore so zákonom, spoločenskou zmluvou alebo so stanovami. Rovnaké práva má aj bývalý spoločník alebo konateľ, ak sa ho uznesenie valného zhromaždenia týka. Toto právo však zanikne, ak ho oprávnená osoba neuplatní do troch mesiacov od prijatia uznesenia valného zhromaždenia alebo ak valné zhromaždenie nebolo riadne zvolané, odo dňa, keď sa mohla o uznesení dozvedieť.</p>

Podľa § 131 ods. 2 Obchodného zákonníka súd môže na návrh spoločníka určiť neplatnosť uznesenia valného zhromaždenia, len ak porušenie zákona, spoločenskej zmluvy alebo stanov mohlo obmedziť práva spoločníka, ktorý sa určenia neplatnosti domáha.

K splneniu „druhej podmienky“ podľa § 131 ods. 2 Obchodného zákonníka krajský súd uviedol právny názor, že „v sporovom konaní platí dispozičná zásada, ktorej obsahom je oprávnenie účastníka na dispozičnú zásadu s konaním a jeho predmetom. ... S predmetom žaloby, jej tvrdeniami disponuje účastník a túto dispozičnú zásadu nemôže prevziať súd.“. Ďalej uviedol aj to, že „k úspešnému splneniu kumulatívnej druhej podmienky preukázania obmedzenia žalobcu ako akcionára pre určenie neplatnosti napadnutých uznesení bolo potrebné obmedzenie tvrdiť a preukázať za splnenia povinnosti tvrdenia a dôkaznej povinnosti v ust. § 101 ods. 1 a § 120 ods. 1, 4 O. s. p.“, pričom v konaní pred prvostupňovým súdom (rozsudok ktorého krajský súd zmenil a žalobu zamietol) také tvrdenia a dôkazy žalobcu absentovali. V súvislosti s argumentáciou krajského súdu vo vzťahu k obsahu dispozičnej zásady tento súd uviedol aj to, že „nebolo akceptovateľné zo strany odvolacieho súdu prihliadať na iniciatívu okresného súdu“ v tomto smere, t. j. pri skúmaní, či porušenie zákona (konštatované všetkými všeobecnými súdmi v tomto prípade) mohlo obmedziť práva spoločníka.

Najvyšší súd ako súd dovolací konštatoval v zhode s právnymi závermi vyslovenými v rozhodnutí krajského súdu, že „žalobca v zákonnej lehote neosvedčil obmedzenie svojich práv akcionára konaním mimoriadneho valného zhromaždenia žalovaného, vychádza jeho rozhodnutie zo správneho právneho posúdenia veci“.

Ústavný súd sa nemôže stotožniť s citovaným formalistickým a teoreticky vykonštruovaným názorom ani s obdobným názorom najvyššieho súdu obsiahnutým v jeho vyjadrení k sťažnosti, že „výklad dotknutých ustanovení Obchodného zákonníka podaný najvyšším súdom (ako súdom dovolacím, pozn.)... považujeme za ústavne súladný výklad na vec sa vzťahujúcich právnych predpisov“. Prijatie takého názoru by zakladalo tolerovanie svojvôle, ktorej neprípustnosť možno vyvodiť z čl. 1 ods. 1 ústavy.

Z odôvodnenia napadnutého rozsudku najvyššieho súdu vyplýva, že

- najvyšší súd nezaujal žiaden právny názor k zvolaniu mimoriadneho valného zhromaždenia neoprávnenou osobou; riadne doručenie pozvánky sťažovateľke na toto mimoriadne zasadnutie valného zhromaždenia považoval najvyšší súd za „naplnenie“ jej práva ako akcionára, a to zúčastniť sa mimoriadneho valného zhromaždenia a na ňom tiež prezentovať svoje návrhy,

- k prijatým uzneseniam mimoriadnym valným zhromaždením najvyšší súd uviedol, že sťažovateľka nenamietala právne relevantným spôsobom v zákonnej lehote neplatnosť uznesení tohto mimoriadneho valného zhromaždenia.

Podľa názoru ústavného súdu najvyšší súd formálne konštatoval, že sťažovateľka nepreukázala v zákonnej lehote obmedzenie svojich práv ako akcionára konaním mimoriadneho valného zhromaždenia; opomenul pritom skutočnosť, resp. nevysporiadal sa s otázkou, že každé rozhodovanie o právach akcionára sa ho dotýka, najmä otázky, ktorá sa týka podielu akcionára na zisku akciovej spoločnosti, o ktorom v danom prípade rozhodovalo aj mimoriadne valné zhromaždenie, ktoré napáda sťažovateľka.

Vzhľadom na uvedené ústavný súd dospel k záveru, že v danej veci sú podmienky jeho ingerencie do rozhodovacej činnosti najvyššieho súdu splnené, a to v rovine základného práva sťažovateľky na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, pretože namietaný rozsudok najvyššieho súdu nemožno z hľadiska požiadaviek riadneho a presvedčivého odôvodnenia vrátane povinnosti vyrovnáť sa s námietkami účastníka konania, ktoré majú vzťah k prerokovanej veci, akceptovať. Ústavný súd sa predovšetkým nemôže stotožniť s formalistickým výkladom ustanovení § 131 ods. 1 a 2 Obchodného zákonníka uplatneným v namietanom rozsudku najvyššieho súdu ako dovolacieho súdu v kontexte so skutočnosťou, že v danom prípade nebolo sporné, že mimoriadne valné zhromaždenie bolo zvolané neoprávnenou osobou a na ňom prijaté uznesenia boli v rozpore so zákonom, pričom zo samotného obsahu programu tohto valného zhromaždenia

	<p>vyplývalo, že sa dotýka práv akcionárov príslušnej obchodnej spoločnosti. Ústavný súd sa naopak vo vzťahu k splneniu „kumulatívnej podmienky“ ustanovenej v § 131 ods. 2 Obchodného zákonníka v právnom spore podľa § 131 ods. 1 Obchodného zákonníka stotožňuje s právnym názorom sťažovateľky, podľa ktorého v takomto právnom spore „... postačí preukázať, že v rozpore so zákonom prípadne stanovami spoločnosti valným zhromaždením bolo prijaté rozhodnutie, ktoré vo vzťahu k obsahu programu valného zhromaždenia sa dotýkalo akéhokoľvek práva patriaceho akcionárovi a bolo by nadbytočné, v rozpore s právnou normou a aj v rozpore s uplatneným nárokom na takomto skutkovom základe takto postihnutého akcionára skúmať, či aj jeho práva reálne porušené boli.“</p> <p>V nadväznosti na uvedené ústavný súd dospel k záveru, že namietaný rozsudok najvyššieho súdu je z ústavného hľadiska neakceptovateľný, a preto rozhodol, že najvyšší súd svojím rozsudkom z 13. mája 2010 porušil základné právo sťažovateľky podľa čl. 46 ods. 1 ústavy (bod 1 výroku tohto nálezu).</p> <p>Keďže ústavný súd dospel k záveru, že namietaným rozsudkom najvyššieho súdu bolo porušené základné právo sťažovateľky podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a v nadväznosti na to ho zrušil (pozri nižšie), nepovažoval už za nevyhnutné zaujať meritórny postoj aj k namietanému porušeniu základného práva sťažovateľky podľa čl. 20 ods. 1 ústavy. Vychádzal pritom z princípu minimalizácie zásahov ústavného súdu do právomoci všeobecných súdov (napr. IV. ÚS 303/04, III. ÚS 167/2010) založeného na skutočnosti, že nálezom zrušujúcim namietaný rozsudok a vrátením veci najvyššiemu súdu na ďalšie konanie sa vytvára procesný priestor na ochranu tohto základného práva hmotného charakteru v rámci ďalšieho konania pred najvyšším súdom (m. m. IV. ÚS 149/09, IV. ÚS 136/2010).</p> <p>Z toho dôvodu ústavný súd sťažnosti v časti, ktorou sťažovateľka namietala porušenie svojho základného práva podľa čl. 20 ods. 1 ústavy, nevyhovel (bod 4 výroku tohto nálezu).</p>
použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, ESEP a iných súdov	IV. ÚS 303/04, III. ÚS 167/2010 IV. ÚS 149/09, IV. ÚS 136/2010

spisová značka	IV. ÚS 302/2010
sudca spravodajca	Ladislav Orosz
druh konania	čl. 127 konanie o sťažnostiach fyzických a právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	nález – vyhovené
dátum rozhodnutia	7. júla 2011
dotknuté články ústavy, ústavných zákonov a medzinárodných zmlúv	čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd
skutkový stav a základné fakty	<p>Sťažovateľka (obchodná spoločnosť – vydavateľ denníka) namieta porušenie označených práv rozsudkom krajského súdu v konaní o ochranu osobnosti. Okresný súd rozsudkom z 29. októbra 2009 v konaní o ochranu osobnosti rozhodol tak, že vyhovel žalobe JUDr. J. K. (ďalej len „žalobca“) o ochranu osobnosti a o zaplatenie nemajetkovej ujmy a uložil sťažovateľke</p> <ol style="list-style-type: none"> a) povinnosť ospravedlniť sa žalobcovi b) povinnosť zaplatiť žalobcovi náhradu nemajetkovej ujmy v sume 25 000 €, c) povinnosť zaplatiť žalobcovi trovy konania v sume 2 057 €. <p>Krajský súd rozsudkom sp. zn. 3 Co/37/2010, 3 Co/38/2010 z 11. mája 2010 potvrdil odvolaním napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa a žiadnemu z účastníkov nepriznal náhradu trov odvolacieho konania.</p> <p>Sťažovateľka 28. augusta 2010 (t. j. po doručení sťažnosti ústavnému súdu, pozn.) doručila okresnému súdu dovolanie proti namietanému rozsudku krajského súdu, o ktorom rozhodol Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) uznesením</p>

	<p>sp. zn. 1 Cdo 127/2010 z 8. decembra 2010 tak, že dovolanie sťažovateľky odmietol.</p> <p>Zo sťažnosti možno vyvodit', že sťažovateľka uplatňuje proti rozsudku krajského súdu č. k. 3 Co 37/2010, 3 Co 38/2010 z 11. mája 2010 dve zásadné námietky:</p> <p>1. krajský súd nezohľadnil konkrétne okolnosti danej veci, dal neodôvodnene prednosť jednému základnému právu pred druhým základným právom, a tým nepripustným spôsobom zasiahol do slobody prejavu (ďalej aj „prvá námietka sťažovateľky“);</p> <p>2. krajský súd priznanie náhrady nemajetkovej ujmy žalobcovi dostatočne neodôvodnil, a preto ako také (rozhodnutie, pozn.) trpí vadou nepreskúmateľnosti, rovnako je nepreskúmateľné rozhodnutie o trovách konania (ďalej aj „druhá námietka sťažovateľky“).</p>
<p>ratio decidendi</p>	<p>Ústavný súd pristúpil k preskúmaniu proporcionality medzi zásahom do slobody prejavu sťažovateľky a ústavnými garanciami práva na súkromie žalobcu. Na ten účel, obdobne ako v iných porovnateľných prípadoch (napr. II. ÚS 152/08, II. ÚS 326/09, IV. ÚS 107/2010), ústavný súd vykonal test proporcionality založený na hľadani odpovedí na otázky KTO, O KOM, ČO, KDE, KEDY a AKO v danom prípade „hovoril“ (uverejnil informáciu).</p> <p>1. Pri posudzovaní otázky subjektu, ktorý mal v danom prípade podľa záverov krajského súdu nepripustným spôsobom zasiahnuť do žalobcovho práva na ochranu osobnosti (práva na súkromie), ústavný súd vychádzal zo stabilizovanej judikatúry ESLP, ktorý subjekty uplatňujúce slobodu prejavu rozčleňuje do viacerých skupín z hľadiska dôležitosti ich prejavov pre výmenu názorov v demokratickej spoločnosti. Z judikatúry ESLP jednoznačne vyplýva, že privilegované postavenie z hľadiska ochrany slobody prejavu patrí novinárom a masmédiám, a to zvlášť pri informovaní o veciach verejného záujmu (napr. rozsudok ESLP Prager a Oberschlick v. Rakúsko z 26. apríla 1995, sťažnosť č. 1594/90 alebo rozsudok ESLP Bladet Tromso a Stensaas proti Nórsku z 20. mája 1999, sťažnosť č. 21980/93). Novinári majú (sociálnu) povinnosť poskytovať informácie a myšlienky týkajúce sa všetkých záležitostí verejného záujmu a verejnosť má právo takéto informácie dostať. Novinárom je dokonca umožnené používať určitú mieru prehánania a provokácie. Ústavný súd akceptuje uvedený prístup ESLP, a to nielen z dôvodu jeho authority, ale hlavne z dôvodu presvedčivosti jeho argumentácie (porovnaj IV. ÚS 107/2010). Vo vzťahu k uvedenému ústavný súd ešte podotýka, že v predmetnej veci je sťažovateľka vydavateľkou denníka SME, v ktorom bol inkriminovaný článok uverejnený. Sťažovateľka je v danom prípade teda „nositeľkou“ slobody prejavu, a preto sa na ňu vzťahuje zvýšená ochrana (privilegované postavenie) poskytovaná novinárom, resp. masmédiám, ktorú bolo potrebné pri rozhodovaní predmetnej veci zo strany všeobecných súdov primeraným spôsobom zohľadniť.</p> <p>2. Dôsledkom snahy o podporu výmeny názorov o verejne zaujímavých témach je aj kategorizácia osôb, ktorých sa informácie uvedené v tlači týkajú a do ktorých osobnostnej sféry negatívne zasahujú, resp. môžu zasahovať. Hranice akceptovateľnosti šírenia informácií týkajúcich sa osobnostnej sféry sú najširšie u politikov a najužšie u „bežných“ občanov.</p> <p>V danom prípade inkriminovaná časť článku obsahovala informácie týkajúce sa JUDr. J. K. (žalobcu, pozn.) vykonávajúceho v čase uverejnenie článku povolanie advokáta, pričom kritika obsiahnutá v časti inkriminovaného článku sa týkala jeho pôsobenia ako colníka, resp. vedúceho pobočky Colného úradu V. (táto pobočka v tom čase organizačne patrila pod Colný úrad so sídlom v Č., pozn.), v období pred vykonávaním povolania advokáta, t. j. osoby pôsobiacej v tom čase v riadiacom postavení v rámci štátnozamestnaneckého pomeru, teda vo verejnej funkcii.</p> <p>Ústavný súd v tejto súvislosti zdôraznil, že poslaním tlače je nepochybne šíriť informácie a myšlienky o otázkach verejného záujmu, pričom zároveň je nespochybniteľným právom verejnosti takéto informácie prijímať (dostať).</p> <p>Vecou verejnou je nielen všetka agenda štátnych orgánov a štátnych inštitúcií, ale aj osôb pôsobiacich vo verejnom živote, napr. činnosť politikov, úradníkov, sudcov, advokátov alebo kandidátov či čakateľov na tieto funkcie; vecou verejnou je aj umenie vrátane novinárskych aktivít a showbiznisu a ďalej všetko, čo na seba upútava verejnú pozornosť. Tieto verejné záležitosti môžu a majú byť verejne posudzované (porovnaj</p>

nález ÚS ČR sp. zn. I. ÚS 453/03). Z uvedeného teda vyplýva, že aj advokát ako osoba patriaca do kategórie osôb verejných, ktorá sa výrazne angažuje v záležitostiach verejných, môže byť objektom kritiky v súvislosti s výkonom svojho povolania, ktorej hranice akceptovateľnosti sú oveľa širšie, ako u „bežných občanov“ (súkromných osôb); v danom prípade o to viac, že žalobca bol kritizovaný za svoju činnosť v období, keď pôsobil v štátnozamestnaneckom pomere, t. j. bol kritizovaný za činnosť, ktorá tvorí súčasť rozhodovacej agendy štátneho orgánu (colného úradu). V tejto súvislosti ústavný súd poukazuje aj na právny názor ESLP vyslovený vo veci Thoma v. Luxembursko, podľa ktorého „Zamestnanci verejnej správy vykonávajúci svoju úradnú právomoc podliehajú, podobne ako politici, širšej akceptovateľnej miere kritiky ako súkromné osoby.“.

V okolnostiach posudzovanej veci je potrebné tiež brať do úvahy, že inkriminovaný článok priniesol v prvom rade informácie o sudcovi okresného súdu v súvislosti s jeho rozhodovacou činnosťou, a to v konaniach, v ktorých ako právny zástupca vystupoval práve žalobca, pričom s prihliadnutím na podtitulok článku a informácie vyplývajúce z neho išlo o „sudcovho advokáta“ („Slobodu si užívajú páchatelia, ktorých obhajuje aj sudcov advokát;... Ukrajinka zastupoval obhajca J. K., ktorý zastupuje v súdnych sporoch aj sudcu...“).

Ústavný súd v tejto súvislosti zdôrazňuje, že otázkou verejného záujmu je nesporne aj pôsobenie advokáta, ako osoby verejnej činnnej, resp. verejne známej (osoby, ktorá právne zastupuje osoby verejne činné), pričom význam informovania o týchto otázkach sa podľa názoru ústavného súdu zásadným spôsobom zvyšuje vtedy, ak ide o spravodlivosť v širšom slova zmysle, resp. zabezpečenie jej riadneho výkonu, ktorý nevyhnutne musí byť predmetom verejnej kontroly.

Vzhľadom na uvedené sa ústavný súd nemôže stotožniť so záverom krajského súdu, že v danom prípade „... nejde ani o osobu verejného záujmu, ktorá je stredobodom pozornosti verejnosti.“ (s. 12 rozsudku krajského súdu, pozn.), ktorý mal nepochybne nie zanedbateľný význam pre konečné rozhodnutie vo veci samej. Podľa názoru ústavného súdu žalobcu v danom prípade nepochybne nemožno považovať za „bežného občana“ (súkromnú osobu), ale naopak osobu verejne činnú; bolo preto povinnosťou v predmetnej veci konajúcich súdov túto skutočnosť zohľadniť pri svojom rozhodovaní.

Inkriminovaný článok, resp. jeho časť sa nepochybne týkala aj žalobcu, pričom táto časť bola aj podľa názoru ústavného súdu objektívne spôsobilá svojím obsahom vyvolať negatívny zásah do jeho osobnostnej sféry, keďže výkon jeho profesie advokáta bol v nadväznosti na jeho predchádzajúce pôsobenie ako colníka spochybňovaný. Do úvahy je v tejto súvislosti potrebné vziať to, že žalobca bol v článku, resp. inkriminovanej časti článku priamo identifikovaný menom a priezviskom, ako aj to, že k jeho priamej identifikácii došlo v denníku SME s celoslovenskou pôsobnosťou.

3. Pri posudzovaní proporcionality medzi slobodou prejavu a právom na ochranu osobnosti sa ústavný súd zameril aj na obsah prejavu sťažovateľky (teda na to, ČO bolo obsahom inkriminovaného článku), ktorý mal spôsobiť neprípustný zásah do osobnostných práv žalobcu. Inkriminovaná časť článku uverejneného v denníku SME 19. augusta 2008 pod názvom „Sudca má dva metre na pašerákov“ znie: „J. K. pôsobil 15 rokov ako colník na slovensko-ukrajinskej hranici. Naposledy ako riaditeľ Colného úradu V. Bolo to obdobie najväčšej korupcie medzi colníkmi na východnej hranici. V roku 2001 ho prepustili aj pre podozrenie z korupcie.“

Z citovaného vyplýva, že obsahom inkriminovaného článku ako celku boli (ako už bolo uvedené) nepochybne veci dôležitého verejného záujmu.

Inkriminovaná časť článku sa týkala žalobcu, ktorý bol podrobený kritike v súvislosti s výkonom jeho funkcie „colníka“ a „riaditeľa colného úradu V.“ a s jeho prepustením „pre podozrenie z korupcie“. Uvedené možno považovať za kritiku žalobcu v súvislosti s výkonom povolania advokácie v širšom slova zmysle. Išlo o veci, o ktorých sú novinári, masmédiá, a teda aj sťažovateľka v súlade so svojimi úlohami a poslaním v demokratickej spoločnosti nepochybne povinní informovať, pričom verejnosť má právo takéto informácie dostať (získať). Sťažovateľka v danom prípade informovala o otázkach, ktoré súviseli s verejným životom, t. j. informovala o otázkach legitímneho verejného záujmu.

Čo sa týka osoby žalobcu, sťažovateľka uverejnila iba informácie, ktoré úzko súviseli s podstatou veci, t. j. kritikou advokáta pri výkone jeho profesie v nadväznosti na jeho predchádzajúce pôsobenie ako colníka. Nie je sporné, že z inkriminovanej časti článku možno vyvodiť, že žalobca bol podrobený kritike, predmetom ktorej bolo jeho pôsobenie vo funkcii „colníka“, ako aj jeho prepustenie „pre podozrenie z korupcie“. Treba ale zároveň vziať do úvahy, že informácie týkajúce sa žalobcu mali v kontexte celého článku úzku vecnú súvislosť s hlavným predmetom článku „Sudca má dva metre na pašerákov“, resp. viac približovali okolnosti daného prípadu. Aj táto skutočnosť má relevantný význam na posudzovanie a rozhodovanie vo veci ústavným súdom.

4. Užitočným kritériom pri posudzovaní zásahu do slobody prejavu je miesto zaznenia či uverejnenia sporných výrokov (t. j. otázka KDE bol inkriminovaný článok uverejnený). Vo všeobecnosti platí, že čím hromadnejšie sa informácia distribuuje, tým vyššia je ochrana osobnostných práv. Sporný článok bol uverejnený v denníku SME, ktorý má celoslovenskú pôsobnosť a vysoký náklad. Rovnako nezanedbateľnou je aj skutočnosť, že inkriminovaný článok je (bol) prístupný širokej verejnosti prostredníctvom internetu a internetovej stránky www.sme.sk. V danom prípade je však nutné vnímať kritérium miesta zaznenia sporných výrokov v spojení s kritériom ich autora. Ak je ich autorom novinár, tak jeho privilegované postavenie do určitej miery neutralizuje kritérium miesta ich zaznenia.

5. Vo vzťahu ku kritériu KEDY bol inkriminovaný článok uverejnený, ústavný súd zo spisu vzťahujúceho sa na namietané konanie zistil, že sťažovateľka uverejnila inkriminovaný článok potom (19. augusta 2008, pozn.), ako získala informácie v ňom obsiahnuté štandardným spôsobom zo Slovenskej tlačovej agentúry (ďalej len „SITA“), z vyhlásení Colného riaditeľstva Slovenskej republiky (ďalej len „colné riaditeľstvo“) uverejnených prostredníctvom SITA 28. januára 2002 a 29. januára 2002 („Preverujú prostredie Colného úradu v Č.“, „Vyhlásenie J. K. je nedôveryhodné a zaujaté“, „Obvinil colníkov z V. z korupcie“, a zo služobného hodnotenia Colného úradu Č. (ďalej len „colný úrad“) z 29. júna 2001 (ďalej len „služobné hodnotenie žalobcu“).

V prospech žalobcu, a teda v prospech záveru o neprípustnom zásahu do jeho osobnostných práv v danom prípade nepochybne svedčí skutočnosť, že k uverejneniu inkriminovaného článku došlo s dlhším časovým odstupom od času získania uvedených informácií (po 7 rokoch, pozn.). Na druhej strane treba vziať do úvahy, že uverejnená kritika žalobcu bola vecne previazaná s obsahovým zameraním celého inkriminovaného článku. Zásadným v tejto súvislosti potom zostáva fakt, že jedným zo zdrojov, z ktorých vychádzala sťažovateľka pri písaní inkriminovanej časti článku, bolo služobné hodnotenie žalobcu, na základe ktorého bol žalobca rozhodnutím riaditeľa colného úradu zo 16. októbra 2001 (ďalej len „rozhodnutie o odvolaní“) odvolaný z funkcie colný špecialista a ustanovený do funkcie samostatný colný referent. Rozsudkom najvyššieho súdu sp. zn. 6 Sž 15/02 a 6 Sž 36/02 z 31. júla 2002 (ďalej len „rozsudok najvyššieho súdu“) však bolo rozhodnutie o odvolaní v spojení s potvrdzujúcim rozhodnutím colného riaditeľstva č. 47197/2001-890401 z 18. decembra 2001 zrušené ako nezákonné (viac k tomu pozri ďalej).

V danom prípade nepochybne išlo v inkriminovanom článku o veci dôležitého verejného záujmu, a to nielen preto, že v ňom bola uverejnená kritika advokáta ako verejnej osoby, ale aj preto, že kritika jeho osoby (aj keď dotýkajúca sa jeho pôsobenia vo funkcii colníka, ktorú vykonával v minulosti) bola sprostredkovaná ako vecne súvisiaca s jeho súčasným pôsobením v pozícii právneho zástupcu (advokáta) v súvislosti s konaním pred Okresným súdom Michalovce, teda pri výkone spravodlivosti, ktorá je a musí byť predmetom verejného záujmu. Uvedené je odrazom judikatúry EŠLP, podľa ktorej advokáti, čo je spojené prirodzene s výkonom ich povolania, by mali prispievať k riadnemu výkonu spravodlivosti a prostredníctvom toho sa podieľať na zabezpečovaní dôvery širokej verejnosti v takýto výkon (pozri rozsudok EŠLP z 20. mája 1998, Schöpfer proti Švajčiarsku § 29 – § 30).

6. Z hľadiska kritéria AKO boli informácie o žalobcovi v inkriminovanej časti článku formulované, ústavný súd vzal do úvahy judikatúru EŠLP, v zmysle ktorej treba pri posudzovaní limitov slobody prejavu starostlivo rozlišovať medzi faktami a hodnotiacimi úsudkami. Existenciu faktov možno preukázať, zatiaľ čo otázka pravdivosti

hodnotiacich úsudkov nepripúšťa dôkazy (Lingens c. Rakúsko, už spomínaný rozsudok; obdobne Feldek c. Slovenská republika, rozsudok z 12. júla 2001). Aj keď hodnotiaci úsudok vzhľadom na svoj subjektívny charakter vylučuje dôkaz pravdy, musí vychádzať z dostatočného faktického základu (Jerusalem c. Rakúsko, rozsudok z 27. februára 2001). Z uvedeného vyplýva, že ak v konkrétnom prípade sú z hľadiska ústavnej akceptovateľnosti posudzované hodnotiace úsudky, tak je ochrana výrokov takéhoto charakteru z hľadiska slobody prejavu s ohľadom na konkrétne okolnosti prípadu intenzívnejšia ako v prípade uverejnenia faktov (skutkových tvrdení), ktoré sa môžu ukázať neskôr ako nepravdivé.

V danom prípade boli v inkriminovanom článku informácie týkajúce sa žalobcu uverejnené formou faktov, ktoré krajský súd ako súd odvolací vyhodnotil ako „nepravdivé“ (s. 12 rozsudku krajského súdu, pozn.).

Ústavný súd zastáva názor, že ak krajský súd formuloval záver o nelegitímnosti zásahu do ochrany osobnosti aj z dôvodu, že sťažovateľka poskytla podľa jeho názoru pravduskresľujúce informácie, keď uviedla, že „V roku 2001 ho prepustili aj pre podozrenie z korupcie“, pričom tento záver odôvodnil „zrušujúcim rozsudkom najvyššieho súdu“, ktorým bola vyslovená nezákonnosť služobného hodnotenia, tak k nemu dospel prinajmenšom zjednodušene, bez náležitého vyhodnotenia súvisiacich skutočností (predovšetkým vecného obsahu služobného hodnotenia). V okolnostiach daného prípadu samotné zrušujúce rozhodnutie najvyššieho súdu v konečnom dôsledku po vecnej stránke totiž nespochybňuje tvrdenie obsiahnuté v služobnom hodnotení o možnosti vzniku korupcie tým, že „menovaný svojím opatrením vytváral možnosť vzniku korupcie, klientelizmu a možnosť protiprávneho konania colníkov“. Nezanedbateľným v tejto súvislosti je aj fakt, že s prihliadnutím na striktné gramatický výklad inkriminovanej vety, táto nevedie k záveru, že samotný žalobca bol „prepustený“ pre podozrenie z korupcie, ktorej sa mal dopustiť sám (osobne), ale „len“ vytváral možnosť takéhoto konania zo strany iných. Uvedený záver vyplynul z tvrdenia obsiahnutého v služobnom hodnotení, podľa ktorého žalobca nezabezpečil rotáciu colníkov v rámci hraničného priechodu tak, aby bola „eliminovaná možnosť vytvárania nežiaducich vzťahov medzi colníkmi a cestujúcou verejnosťou a aby sa predišlo klientelizmu a v konečnom dôsledku korupcii colníkov...“.

V tejto súvislosti preto nemalo byť rozhodujúce pre formulovanie záveru o uverejnení pravduskresľujúcich skutočností zo strany vo veci konajúcich všeobecných súdov to, či bol „sám“ žalobca alebo „jeho podriadení“ potrestaní pre porušenie služobnej disciplíny z dôvodu korupcie, a to vzhľadom na skutočnosť, že samotné tvrdenie sťažovateľky v inkriminovanom článku z toho nevychádza („podozrenie z korupcie“, nie korupcia ako taká, pozn.).

Do pozornosti preto ústavný súd dáva samotné služobné hodnotenie, pre vypracovanie ktorého boli podkladom nielen zistené porušenia služobnej disciplíny a prepustenie zo služobného pomeru podriadených žalobcu, ale aj napr. jeho nedostatočná kontrolná činnosť, ktorá bola podložená konkrétnymi zisteniami kontrolných orgánov (napr. pri správnom vyrubovaní dane z pridanej hodnoty na základe protokolu o výsledku kontroly č. j. 1094/00 zo 17. júla 2000, ako aj porušenie ustanovení o uskladňovaní v colnom sklade samotným žalobcom na základe protokolu o výsledku kontroly z 28. marca 2001), ktorých nezákonnosť najvyšší súd nespochybnil a na ktoré krajský súd a priori neprihliadal.

Vzhľadom na uvádzané skutočnosti sa ústavnému súdu javí záver krajského súdu o neprimeranom zásahu do práva na ochranu súkromia žalobcu ako prinajmenšom nedostatočne vyargumentovaný, teda taký, ktorý nie je výsledkom ústavne akceptovateľného vyvažovania ústavou a dohovorom garantovaného práva na ochranu osobnosti so slobodou prejavu (taktiež garantovanou tak ústavou, ako aj dohovorom) pri náležitom uplatnení príslušného testu proporcionality, a to najmä z dôvodu nedostatočného skutkového zisťovania, ktoré malo za následok nesprávne právne posúdenie, pričom práve náležité vyhodnotenie vecných tvrdení obsiahnutých v služobnom hodnotení mohlo mať podľa názoru ústavného súdu zásadný vplyv na rozhodnutie vo veci.

Z dôvodu, že dosiaľ uvádzané predbežné závery ústavného súdu postačujú na „sPOCHYBNENIE“ ústavnej akceptovateľnosti namietaného rozsudku krajského súdu, nebolo už potrebné sa bližšie zaoberať ďalšími tvrdeniami sťažovateľky, a to aj s prihliadnutím

	<p>na záver okresného súdu, že údaje o žalobcovi v prvých dvoch vetách (žalobca pracoval na ukrajinskej hranici vo funkcii riaditeľa colného úradu, pozn.) nie sú sami osebe spôsobilé privodiť ujmu na právach chránených v ustanovení § 11 Občianskeho zákonníka.</p> <p>Krajský súd v danom prípade potvrdil rozsudok okresného súdu č. k. 9 C 99/2009-180 z 29. októbra 2009, ktorým tento vo svojej podstate vyhovel žalobe žalobcu o ochranu osobnosti tým, že sťažovateľke uložil povinnosť uverejniť ospravedlnenie a zaplatiť žalobcovi náhradu nemajetkovej ujmy a náhradu trov konania, čo odôvodnil zo záveru, že sťažovateľka neprípustným spôsobom zasiahla do osobnostných práv žalobcu, pričom podľa názoru ústavného súdu sa tento záver krajského súdu javí ako nedostatočne vyargumentovaný (vecne nedostatočne podložený), a teda prinajmenšom predčasný a z ústavného hľadiska neakceptovateľný. Potvrdzujúcim rozsudkom tak krajský súd podľa názoru ústavného súdu neprípustným spôsobom zasiahol do ústavou a dohovorom garantovanej slobody prejavu sťažovateľky a jej práva na slobodné rozširovanie informácií v spojení s porušením jej základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, keďže práve na základe namietaného rozsudku krajského súdu nadobudol označený rozsudok okresného súdu právoplatnosť, t. j. právoplatnou sa stala i povinnosť sťažovateľky ospravedlniť sa žalobcovi za uverejnenie inkriminovaného článku a povinnosť zaplatiť mu náhradu nemajetkovej ujmy.</p> <p>Vychádzajúc z uvedeného ústavný súd rozhodol, že krajský súd svojím rozsudkom sp. zn. 3 Co/37/2010, 3 Co/38/2010 z 11. mája 2010 porušil základné právo sťažovateľky na slobodu prejavu a na slobodné rozširovanie informácií podľa čl. 26 ods. 1 a 2 ústavy, ako aj jej právo na slobodu prejavu a slobodu rozširovania informácií podľa čl. 10 ods. 1 dohovoru v spojení so základným právom na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy (bod 1 výroku tohto nálezu).</p> <p>V okolnostiach posudzovanej veci považuje ústavný súd výšku priznanej náhrady nemajetkovej ujmy žalobcovi v sume 25 000 € za neprimerane vysokú, a to aj bez ohľadu na svoje závery k vecnej stránke predmetnej veci, t. j. k záveru, že krajský súd v danom prípade neprípustným spôsobom zasiahol do práva sťažovateľky na slobodu prejavu a práva na slobodné rozširovanie informácií.</p> <p>Podľa názoru ústavného súdu je aj záver krajského súdu vo vzťahu k nároku na priznanie náhrady nemajetkovej ujmy a k určeniu jej výšky nedostatočne vyargumentovaný, a teda taký, ktorým ústavne neakceptovateľným spôsobom zasiahol do ústavou a dohovorom garantovanej slobody prejavu sťažovateľky a jej práva na slobodné rozširovanie informácií v spojení s právom na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, integrálnou súčasťou ktorého je aj právo účastníka konania na riadne odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu (bod 1 výroku tohto nálezu).</p> <p>V odôvodnení napadnutého rozhodnutia sa odvolací súd taktiež vôbec nezaoberal vzťahom medzi účastníkmi konania z hľadiska zásady úspechu v konaní, ako aj účelnosti trov potrebných na uplatňovanie alebo bránenie práva. Odvolací súd vo veci náhrady trov konania, ktoré účastníkovi priznal, bol povinný skúmať túto otázku a až z týchto zistení mal vyvodit' (a aj odôvodniť) svoj záver o nej. Trovy vynaložené účastníkom konania v spore musia byť v príčinnej súvislosti s jeho procesným postojom k predmetu konania. Ich vynaložením sa musí sledovať procesné presadzovanie uplatneného nároku alebo procesná ochrana proti takému nároku. Zistenia súdu v týchto otázkach sa nevyhnutne musia podľa názoru ústavného súdu premietnuť do odôvodnenia rozhodnutia.</p> <p>Na základe uvedených skutočností ústavný súd dospel k záveru, že krajský súd namietaným rozsudkom porušil základné právo sťažovateľky podľa čl. 46 ods. 1 ústavy aj výrokom o náhrade trov konania v spojení s výrokom o priznaní náhrady nemajetkovej ujmy (bod 1 výroku tohto nálezu).</p>
<p>použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, ESEP a iných súdov</p>	<p>IV. ÚS 362/09, PL. ÚS 22/06, m. m. PL. ÚS 6/04, III. ÚS 34/07 IV. ÚS 362/09, PL. ÚS 7/96 Handyside v. Spojené kráľovstvo, sťažnosť č. 5493/72, rozsudok zo 7. decembra 1976, § 49 rozsudok ESEP Prager a Oberschlick v. Rakúsko z 26. apríla 1995, sťažnosť č. 1594/90 alebo rozsudok ESEP Bladet Tromso a Stensaas proti Nórsku z 20. mája 1999, sťažnosť</p>

	<p>č. 21980/93 IV. ÚS 107/2010 nález ÚS ČR sp. zn. I. ÚS 453/03 rozsudok ESLP z 20. mája 1998, Schöpfer proti Švajčiarsku § 29 – § 30 Lingens c. Rakúsko, už spomínaný rozsudok; obdobne Feldek c. Slovenská republika, rozsudok z 12. júla 2001 Jerusalem c. Rakúsko, rozsudok z 27. februára 2001 Rozhodnutie Snemovne lordov z 28. 10. 1999 vo veci Reynolds v. Times News Papers Limited citované v náleze ÚS ČR sp. zn. I. ÚS 453/03 nález ÚS ČR I. ÚS 453/03 rozhodnutie ÚS ČR sp. zn. I. ÚS 453/03, rovnako Amicus Curiae stanovisko Benátskej Komisie zo 17. marca 2004, CDL-AD (2004) 011 rozsudok Najvyššieho súdu Českej republiky sp. zn. 30 Cdo 2005/2003 z 27. októbra 2003 Tolstoy Miloslavsky v. Spojené kráľovstvo Flux v. Moldavsko, Steel a Morris v. Spojené kráľovstvo Público-Comunicacáo Social, S. A. v. Portugalsko veci Iltalehti a Karhuvaara v. Fínsko</p>
--	---

spisová značka	IV. ÚS 467/2011
sudca spravodajca	Ľudmila Gajdošíková
druh konania	čl. 127 konanie o sťažnostiach fyzických a právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	nález – nevyhovené
dátum rozhodnutia	2. júna 2011
dotknuté články ústavy, ústavných zákonov a medzinárodných zmlúv	<p>čl. 46 ods. 1, čl. 47 ods. 3 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky čl. 1 ods. 2, čl. 2 ods. 2, čl. 7 ods. 5, čl. 141 ods. 1, čl. 144 ods. 1 a čl. 152 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd</p>
skutkový stav a základné fakty	<p>Sťažovateľka namietala porušenie označených práv uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) z 30. septembra 2009 v spojení s uznesením krajského súdu z 11. júla 2008, ktorým krajský súd zastavil odvolacie konanie vo veci určenia neplatnosti všetkých uznesení mimoriadneho valného zhromaždenia zo 7. októbra 2005.</p> <p>Krajský súd uznesením zo dňa 11. 7. 2008, rozhodol, že: „Pripúšťa späťvzatie návrhu na začatie konania. Zrušuje rozsudok okresného súdu zo 21. 11. 2007 a konanie zastavuje. Žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania.“</p> <p>Najvyšší súd uznesením zo dňa 30. 9. 2009 ako dovolací súd rozhodol, že „Sudca krajského súdu JUDr. V. H. nie je vylúčený z rozhodovania a prejednávania vecí... Dovolanie žalobcu sa odmieta. Žalovanému sa náhrada trov dovolacieho konania nepriznáva.“ ...</p> <p>Krajský súd ako súd druhého stupňa vydal napadnuté rozhodnutie na základe písomného podania datovaného 3. 7. 2008, doručeného súdu dňa 7. 7. 2008, označeného ako „Návrh na späťvzatie žaloby a odvolania proti rozsudku okresného súdu“, podpísaného „Mgr. V. B, predseda predstavenstva Z., a. s.“</p> <p>Sťažovateľ tvrdí, že právne úkony vykonané pánom Mgr. V. B. ako údajným zástupcom spoločnosti sťažovateľa nemožno platne kvalifikovať ako konanie v mene našej spoločnosti alebo ako konanie, ktoré by malo platné právne účinky voči tretím osobám.</p> <p>V zmysle uznesení valného zhromaždenia našej spoločnosti, ku dňu vyhotovenia späťvzatia 03. 07. 2008, 07. 07. 2008 a ani do dňa 11. 07. 2008, Mgr. V. B. nebol predsedom predstavenstva spoločnosti alebo oprávneným zástupcom našej spoločnosti.</p>
ratio decidendi	<p>Z príslušného spisu krajského súdu vyplýva, že krajský súd uznesením z 11. júla 2008 pripustil späťvzatie návrhu na začatie konania, zrušil rozsudok okresného súdu z 21. novembra 2007 a zastavil konanie, pritom z napadnutého rozhodnutia krajského súdu nevyplýva, že by krajský súd pred svojím rozhodnutím zisťoval, či Mgr. V. B., ktorý v mene sťažovateľky vzal 7. júla 2008 návrh späť, bol v čase späťvzatia návrhu predsedom štatutárneho orgánu.</p>

Zo spisu krajského súdu ďalej vyplýva, že krajskému súdu bolo doručené podanie zástupcov spoločnosti Z., a. s., podpísané Ing. M. B. ako predsedom predstavenstva a V. F. ako podpredsedom predstavenstva z 10. júla 2008, a to „do obchodnej kancelárie 11. júla 2008 o 14:00“ (v piatok, pozn.), čo dokumentuje aj prežená pečiatka s dátumom „11. 07. 2008“ a pečiatka „Podané osobne“, ktoré bolo „založené do spisu dňa 14. 7. 2008“ (v pondelok, pozn.). Toto podanie bolo informáciou zo strany sťažovateľky pre krajský súd o zmene obsadenia funkcií štatutárneho orgánu sťažovateľky. Jeho súčasťou bola aj kópia stránky obchodného registra z internetu s názvom „Listiny uložené v Zbierke listín Okresného súdu Košice I“. Na konci riadkovaného záznamu „Uložené listiny“ sa v posledných dvoch riadkoch pred dátumom aktualizácie výpisu z obchodného registra (7. júla 2008) uvádza ako uložená listina notárska zápisnica o priebehu mimoriadneho valného zhromaždenia s dátumom doručenia 24. júna 2008, ktorej dátum a čas, zachytený na výstupe z internetovej adresy <<http://www.orsk.sk>> 11. júla 2008 o 11.12 h, môže signalizovať zmenu.

Ďalej je v spise založený prvopis uznesenia krajského súdu z 11. júla 2008. Výpis z obchodného registra, ktorý je tiež súčasťou spisu krajského súdu, obsahuje výpis krajského súdu o sťažovateľke z „15. 07. 2008“ (v utorok) a s dátumom aktualizácie údajov „07. 07. 2008.“ Z príslušného súdneho spisu krajského súdu vyplýva, že krajský súd si až 15. júla 2008 (uznesenie krajského súdu o zastavení odvolacieho konania je z 11. júla 2008, pozn.) výpisom z obchodného registra z internetu overoval, zrejme na základe podania sťažovateľky z 10. júla 2008 doručeného krajskému súdu 11. júla 2008, či osoba, ktorá v mene žalobcu konala a vzala odvolanie späť, je predsedom štatutárneho orgánu.

Ústavný súd zisťoval, či napadnuté uznesenie najvyššieho súdu, ktorým odmietol dovolanie sťažovateľky podané proti napadnutému uzneseniu krajského súdu, nemá znaky svojvoľnosti a arbitrárnosti a či je ústavne akceptovateľné. Posudzoval preto, ako najvyšší súd ako súd dovolací odôvodnil uznesenie krajského súdu z hľadiska existencie dovolacích dôvodov uvedených v § 237 písm. c), f) a g) OSP.

Z hľadiska ochrany základného práva sťažovateľky na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru bolo najzávažnejšou otázkou, či najvyšší súd po vecnej a právnej stránke správne posúdil otázku prípustnosti dovolania voči napadnutému rozhodnutiu krajského súdu.

Je nespochybniteľné, že najvyššiemu súdu bolo v čase rozhodovania o dovolaní sťažovateľky (30. septembra 2009) známe, že v čase rozhodovania o späťvzátí návrhu a rozhodnutia krajského súdu o zastavení konania (11. júla 2008) už došlo k zmene v osobe predsedu štatutárneho orgánu sťažovateľky. Najvyšší súd sa v odôvodnení svojho rozhodnutia vyrovnáva s otázkou, či táto zmena napriek tomu, že ešte nebola zaznamenaná v obchodnom registri, mala byť zohľadnená krajským súdom pri rozhodovaní o späťvzátí odvolania sťažovateľky. Na tomto základe najvyšší súd skúmal prípustnosť dovolania.

Najvyšší súd poukázal vo svojom odôvodnení na to, že aj keď zmena v osobe predsedu štatutárneho orgánu nie je ešte zapísaná v obchodnom registri, možno na ňu prihliadať vo vzťahu k tretím osobám, ale len vtedy, keď sa preukáže, že tretia osoba o tejto skutočnosti vedela. V danom prípade „tretiou osobou“ bol krajský súd, ktorý rozhodoval o späťvzátí návrhu sťažovateľky. Je pravda, že v čase rozhodovania o späťvzátí návrhu sťažovateľky krajský súd zmenu v osobe predsedu štatutárneho orgánu nezisťoval, a tiež to, že výpis z obchodného registra získaný 15. júla 2008, t. j. už po vydaní napadnutého uznesenia krajského súdu, nevykazuje zmeny v zložení štatutárneho orgánu sťažovateľky avizované v jej podaní z 10. júla 2008, ktoré by boli nespochybniteľnou relevantnou informáciou pre tretie osoby, že došlo k zmene zloženia štatutárneho orgánu. Na skutočnosti, že krajský súd nemal v tom čase relevantnú informáciu o zmene zloženia štatutárneho orgánu, založil najvyšší súd svoj formálno-právny záver o neprípustnosti dovolania, pretože v čase rozhodovania krajského súdu absentovali vo vzťahu k tretím osobám iné relevantné informácie o zmene štatutárnych orgánov sťažovateľky, ako boli uvedené v obchodnom registri.

Nespochybnujúc a rešpektujúc preferenciu materiálneho chápania ochrany ústavnosti najvyšší súd podľa názoru ústavného súdu musel pri svojom rozhodovaní

	<p>vychádzať a aj vychádzal z aktuálneho skutkového a právneho stavu v čase rozhodovania krajského súdu vrátane preferovania právne relevantných informácií, ktorých jediným zdrojom v čase rozhodovania krajského súdu bol obchodný register. Najvyšší súd v čase svojho rozhodovania už disponoval informáciou, že okresný súd ako registrový súd uznesením z 23. júla 2008 námietky sťažovateľky týkajúce sa zápisu do obchodného registra zamietol a že sťažovateľka proti tomuto uzneseniu podala odvolanie krajskému súdu, ktorý o týchto námietkach rozhodol uznesením z 29. septembra 2008, pričom toto uznesenie nadobudlo právoplatnosť 4. novembra 2008 a zmena v obchodnom registri bola vykonaná 9. apríla 2009.</p> <p>Ústavný súd konštatuje, že najvyšší súd síce rozhodoval o dovolaní 30. septembra 2009 (t. j. po rozhodnutí krajského súdu o námietkach sťažovateľky o zápise relevantných skutočností do obchodného registra), avšak tieto informácie nemohol zohľadniť ako informácie, ktoré by boli rozhodujúce a relevantné pre posúdenie napadnutého rozhodnutia krajského súdu v čase jeho rozhodovania, pretože krajský súd rozhodoval o späťvzati návrhu 11. júla 2008. Formálno-právny záver najvyššieho súdu o odmietnutí dovolania podľa názoru ústavného súdu vychádza z akceptovania relevantných informácií, ktoré mal rozhodujúci krajský súd k dispozícii v čase svojho rozhodovania, a zodpovedá štádiu procesného preskúmania zákonných podmienok prípustnosti dovolania. Napadnuté rozhodnutie najvyššieho súdu je preto podľa názoru ústavného súdu ústavne akceptovateľné a udržateľné a nevykazuje znaky svojvôle a arbitrárnosti.</p> <p>V súvislosti s rozhodovaním najvyššieho súdu v rámci dovolacieho konania o vylúčení sudcu JUDr. V. H. ústavný súd konštatuje, že najvyšší súd sa dostatočne a ústavne akceptovateľným spôsobom vyrovnal s námietkou zaujatosti sudcu JUDr. V. H. [dovolačný dôvod uvedený v § 237 písm. g)] a jeho rozhodnutie o vylúčení nie je arbitrárne a je ústavne akceptovateľné.</p> <p>V nadväznosti na uvedené ústavný súd nevyhovel časti sťažnosti, v ktorej sťažovateľka namietala porušenie svojho základného práva garantovaného v čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.</p> <p>Vo vzťahu k namietanému porušeniu základných práv sťažovateľky garantovaných v čl. 47 ods. 3 a čl. 48 ods. 2 ústavy v spojení s čl. 1 ods. 2, čl. 2 ods. 2, čl. 7 ods. 5, čl. 141 ods. 1, čl. 144 ods. 1 a čl. 152 ods. 4 ústavy namietaným uznesením najvyššieho súdu v spojení s namietaným uznesením krajského súdu ústavný súd uvádza, že až po meritórnom prerokovaní dovolania by bolo možné posúdiť, či k namietanému porušeniu označených základných práv sťažovateľky napadnutým postupom a rozhodnutím najvyššieho súdu došlo, a preto ani tejto časti sťažnosti sťažovateľky ústavný súd nevyhovel, pretože rozhodnutie o odmietnutí dovolania je procesným rozhodnutím.</p>
<p> Používané odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, ESELP a iných súdov</p>	<p>Ruiz Torija proti Španielsku z 9. decembra 1994, séria A, č. 288, Garcia Ruiz proti Španielsku z 21. januára 1999</p>

<p> spisová značka</p>	<p> IV. ÚS 433/2010</p>
<p> sudca spravodajca</p>	<p>Ludmila Gajdošíková</p>
<p> druh konania</p>	<p> čl. 127 konanie o sťažnostiach fyzických a právnických osôb</p>
<p> druh rozhodnutia a spôsob vybavenia</p>	<p> nález – nevyhovené</p>
<p> dátum rozhodnutia</p>	<p> 2. júna 2011</p>
<p> dotknuté články ústavy, ústavných zákonov a medzinárodných zmlúv</p>	<p> čl. 46 ods. 1, čl. 47 ods. 3 a čl. 48 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky v spojení s čl. 1 ods. 2, čl. 2 ods. 2, čl. 7 ods. 5, čl. 141 ods. 1, čl. 144 ods. 1 a čl. 152 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd</p>
<p> skutkový stav a základné fakty</p>	<p>Sťažovateľka namietala porušenie označených práv uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo 17. septembra 2009 v spojení s uznesením krajského súdu z 11. júla 2008 ktorým krajský súd zastavil odvolacie konanie vo veci určenia neplatnosti všetkých uznesení mimoriadneho valného zhromaždenia sťažovateľky z 12. júna 2006.</p>

	<p>Prvostupňový rozsudok vyhlásil okresný súd dňa 21. 11. 2007.</p> <p>Krajský súd uznesením zo dňa 11. 7. 2008, rozhodol: „Odvolacie konanie zastavuje. Žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov odvolacieho konania.“</p> <p>Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesením zo dňa 17. 9. 2009, ako dovolací súd rozhodol: „Dovolanie žalobcu sa odmieta. Žalovanému sa nepriznáva náhrada trov dovolacieho konania.“</p> <p>Krajský súd ako súd druhého stupňa vydal napadnuté rozhodnutie na základe písomného podania datovaného 3. 7. 2008, doručeného súdu dňa 7. 7. 2008, označeného ako „Späťvzatie odvolania proti rozsudku okresného súdu“, podpísaného „Mgr. V. B. predseda predstavenstva Z., a. s.“</p> <p>Sťažovateľka vrdí, že právne úkony vykonané pánom Mgr. V. B. ako údajným zástupcom spoločnosti nemožno platne kvalifikovať ako konanie v mene spoločnosti alebo ako konanie, ktoré by malo platné právne účinky voči tretím osobám.</p>
<p>ratio decidendi</p>	<p>Z príslušného spisu krajského súdu vyplýva, že krajský súd rozhodol o zastavení odvolacieho konania 11. júla 2008, pritom z napadnutého rozhodnutia krajského súdu nevyplýva, či si krajský súd pred svojím rozhodnutím zisťoval, či Mgr. V. B., ktorý v mene sťažovateľky 7. júla 2008 vzal odvolanie späť, bol v čase späťvzatia odvolania predsedom štatutárneho orgánu.</p> <p>Najvyšší súd ako súd dovolací, ktorý o dovolaní sťažovateľky rozhodoval 17. septembra 2009, rekapituluje vo svojom rozhodnutí skutočnosti rozhodujúce z hľadiska posúdenia napadnutého rozhodnutia krajského súdu, pričom závery najvyššieho súdu vychádzajú z hodnotenia skutkového stavu v čase rozhodovania krajského súdu.</p> <p>Ústavný súd zisťoval, či napadnuté uznesenie najvyššieho súdu, ktorým odmietol dovolanie sťažovateľky podané proti napadnutému uzneseniu krajského súdu, nemá znaky svojvoľnosti a arbitrárnosti a či je ústavne akceptovateľné. Posudzoval, ako najvyšší súd ako súd dovolací preskúmal uznesenie krajského súdu z hľadiska existencie dovolacích dôvodov uvedených v § 237 písm. f) OSP [pričom akceptoval názor najvyššieho súdu o absencii dovolacích dôvodov podľa § 237 písm. c) a g) OSP, aj keď bez bližšieho odôvodnenia, pretože išlo o procesné rozhodnutie krajského súdu o zastavení konania na základe späťvzatia odvolania samotným žalobcom, t. j. sťažovateľkou].</p> <p>Z hľadiska ochrany základného práva sťažovateľky na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru bolo najzávažnejšou otázkou, či najvyšší súd po vecnej a právnej stránke správne posúdil otázku prípustnosti dovolania voči napadnutému rozhodnutiu krajského súdu.</p> <p>Je nespochybniteľné, že najvyššiemu súdu bolo v čase rozhodovania o dovolaní sťažovateľky (17. septembra 2009) známe, že v čase rozhodovania krajského súdu o späťvzatí odvolania a o zastavení konania (11. júla 2008) už došlo k zmene v osobe predsedu štatutárneho orgánu sťažovateľky. Najvyšší súd sa v odôvodnení svojho rozhodnutia vyrovnáva s otázkou, či táto zmena napriek tomu, že ešte nebola zaznamenaná v obchodnom registri, mala byť zohľadnená krajským súdom pri rozhodovaní o späťvzatí odvolania sťažovateľky. Na tomto základe najvyšší súd skúmal prípustnosť dovolania.</p> <p>Najvyšší súd poukázal vo svojom odôvodnení na to, že aj keď zmena v osobe predsedu štatutárneho orgánu nie je ešte zapísaná v obchodnom registri, možno na ňu prihliadať podľa príslušných právnych predpisov (§ 27 ods. 3 Obchodného zákonníka) vo vzťahu k tretím osobám, ale len vtedy, keď sa preukáže, že tretia osoba o tejto skutočnosti vedela. V danom prípade „treťou osobou“ bol krajský súd, ktorý rozhodoval o späťvzatí odvolania sťažovateľky. Je pravda, že v čase rozhodovania o späťvzatí odvolania sťažovateľky krajský súd zmenu v osobe predsedu štatutárneho orgánu nezisťoval a výpis z obchodného registra získaný 15. júla 2008, t. j. už po vydaní napadnutého uznesenia krajského súdu, nevykazuje zmeny v zložení štatutárneho orgánu avizované v podaní sťažovateľky z 10. júla 2008 (doručenom krajskému súdu 11. júla 2008, pozn.), ktoré by boli nespochybniteľnou relevantnou informáciou pre tretie osoby, že došlo k zmene zloženia štatutárneho orgánu. Na skutočnosti, že krajský súd nemal v danom čase relevantnú informáciu o zmene zloženia štatutárneho orgánu, založil najvyšší súd svoj</p>

	<p>formálno-právny záver o neprípustnosti dovolania, pretože v čase rozhodovania krajského súdu absentovali vo vzťahu k tretím osobám iné relevantné informácie o zmene štatutárnych orgánov sťažovateľky, ako boli v tom čase uvedené v obchodnom registri.</p> <p>Nespochybnujú a rešpektujú preferenciu materiálneho chápania ochrany ústavnosti najvyšší súd podľa názoru ústavného súdu musel pri svojom rozhodovaní vychádzať a aj vychádzal z aktuálneho skutkového a právneho stavu v čase rozhodovania krajského súdu vrátane preferovania dostupnosti právne relevantných informácií, ktorých jediným zdrojom v čase rozhodovania krajského súdu bol obchodný register. Najvyšší súd pre účely objektívneho posúdenia skutočnosti, či späťvzatie odvolania uskutočnil oprávnený štatutárny orgán, si zadovážil spis okresného súdu I, z ktorého vyplynulo, že okresný súd ako registrový súd až uznesením z 23. júla 2008 námietky sťažovateľky týkajúce sa zápisu do obchodného registra zamietol. Sťažovateľka proti tomuto uzneseniu podala odvolanie krajskému súdu, ktorý o týchto námietkach rozhodol uznesením z 29. septembra 2008, pričom toto uznesenie nadobudlo právoplatnosť 4. novembra 2008 a zmena v obchodnom registri bola vykonaná až 9. apríla 2009.</p> <p>Ústavný súd konštatuje, že najvyšší súd síce rozhodoval o dovolaní 17. septembra 2009, avšak tieto informácie nemohol zohľadniť ako informácie, ktoré by boli rozhodujúce a relevantné pre posúdenie napadnutého rozhodnutia krajského súdu v čase jeho rozhodovania, pretože krajský súd rozhodoval o späťvzati návrhu 11. júla 2008. Formálno-právny záver najvyššieho súdu o odmietnutí dovolania podľa názoru ústavného súdu vychádza z akceptovania relevantných informácií, ktoré mal krajský súd k dispozícii v čase svojho rozhodovania, a zodpovedá štádiu procesného preskúmania zákonných podmienok prípustnosti dovolania. Napadnuté rozhodnutie najvyššieho súdu je preto podľa názoru ústavného súdu ústavne akceptovateľné a udržateľné a nevykazuje znaky svojvôle a arbitrárnosti.</p> <p>V nadväznosti na uvedené ústavný súd nevyhovel časti sťažnosti, v ktorej sťažovateľka namietala porušenie svojho základného práva garantovaného v čl. 46 ods. 1 ústavy a svojho práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.</p> <p>Vo vzťahu k namietanému porušeniu základných práv sťažovateľky garantovaných v čl. 47 ods. 3 a čl. 48 ods. 1 a 2 ústavy v spojení s čl. 1 ods. 2, čl. 2 ods. 2, čl. 7 ods. 5, čl. 141 ods. 1, čl. 144 ods. 1 a čl. 152 ods. 4 ústavy namietaným uznesením najvyššieho súdu v spojení s namietaným uznesením krajského súdu ústavný súd uvádza, že až po meritórnom prerokovaní dovolania by bolo možné posúdiť, či k namietanému porušeniu označených základných práv sťažovateľky napadnutým postupom a rozhodnutím najvyššieho súdu došlo, a preto ani tejto časti sťažnosti sťažovateľky ústavný súd nevyhovel, pretože rozhodnutie o odmietnutí dovolania je procesným rozhodnutím.</p>
<p> Používané odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, ESEP a iných súdov</p>	<p>rozhodnutie vo veci Ruiz Torija proti Španielsku z 9. decembra 1994, séria A, č. 288, Garcia Ruiz proti Španielsku z 21. januára 1999</p>

<p> spisová značka</p>	<p> IV. ÚS 94/2011</p>
<p> sudca spravodajca</p>	<p>Ladislav Orosz</p>
<p> druh konania</p>	<p> čl. 127 konanie o sťažnostiach fyzických a právnických osôb</p>
<p> druh rozhodnutia a spôsob vybavenia</p>	<p> nález – vyhovené</p>
<p> dátum rozhodnutia</p>	<p> 7. júla 2011</p>
<p> dotknuté články ústavy, ústavných zákonov a medzinárodných zmlúv</p>	<p> čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd</p>
<p> skutkový stav a základné fakty</p>	<p>Sťažovateľ namietal porušenie označených práv rozsudkom krajského súdu z 26. mája 2010.</p> <p>Sťažovatelia ako podieloví spoluvlastníci (každý z nich v 1/2) nehnuteľnosti na ktorej sa nachádza cesta III. triedy, uplatnili žalobou zo dňa 16. 1. 2007 nárok z titulu bezdôvodného obohatenia vo výške nájomného za užívanie ich pozemku a to za obdobie</p>

	<p>od 17. 1. 2005 do 16. 1. 2007 vrátane. Každý z nich žiadal o zaplatenie 11.358,84 € (pôvodne 342.196,50 Sk).</p> <p>O žalobe sťažovateľov rozhodol okresný súd rozsudkom zo 14. januára 2009 tak, že ju v celom rozsahu zamietol. Hoci mal za preukázané, že sťažovatelia sú vlastníkmí pozemku (vlastníctvo nadobudli v rámci konkurzu kúpou od predávajúceho V. M. – S.) a žalovaný je od roku 2004 vlastníkom cesty, žalobu zamietol.</p> <p>Proti rozsudku súdu prvého stupňa podali sťažovatelia odvolanie, ktoré odôvodnili tvrdeniami o nesprávnych skutkových zisteniach a nesprávnom právnom posúdení veci okresným súdom.</p> <p>Krajský súd rozsudkom z 26. mája 2010 o podanom odvolaní sťažovateľov rozhodol tak, že rozsudok okresného súdu potvrdil ako vecne správny. O námietke zaujatosti proti konajúcej sudkyňi uplatnenej sťažovateľmi v odvolaní rozhodol krajský súd tak, že sudkyňa JUDr. I. W. nie je vylúčená z prerokúvania a rozhodovania veci vedenej okresným súdom pod sp. zn. 11 C 9/2007. Rozsudok krajského súdu nadobudol právoplatnosť 21. júla 2010.</p> <p>Sťažovatelia namietajú, že nimi nastolená základná otázka v merite veci o určenie, či v danom prípade existuje obmedzenie vlastníckeho práva, a o kompenzácii vzniknutého obmedzenia vlastníckeho práva nebola napadnutím rozhodnutím vyriešená. Krajský súd sa nevysporiadal riadne ani s argumentáciou sťažovateľov obsiahnutou v nimi podanom odvolaní, na ich argumenty nereagoval a svoje rozhodnutie požadovaným spôsobom neodôvodnil. Podľa názoru sťažovateľov krajský súd v danom prípade príslušné právne normy aplikoval ústavne nesúladným spôsobom, a takto reálne neposkytol sťažovateľom súdnu ochranu. Rozsudok krajského súdu je podľa tvrdenia sťažovateľov svojvoľný preto, že nerešpektuje ústavou predpísané podmienky obmedzenia ich vlastníckeho práva.</p>
<p>ratio decidendi</p>	<p>1. K namietanému porušeniu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru</p> <p>Zo sťažnosti vyplýva, že základom argumentácie sťažovateľov o porušení ich základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru je tvrdenie, že krajský súd ako odvolací súd sa v napadnutom rozsudku nevysporiadal ústavne akceptovateľným spôsobom s ich podstatnými námietkami, resp. ich „ignoroval“. Podľa sťažovateľov spočívajú kľúčové pochybenia krajského súdu najmä v tom, že:</p> <p>a) Krajský súd sa žiadnym spôsobom v napadnutom rozsudku nevysporiadal s ich odvolacími dôvodmi, a to, že v danom prípade ide o konkurenciu dvoch rovnocenných vlastníckych práv – práva k stavbe a práva k pozemku, pričom vzájomný vzťah vlastníkov [ktorý doteraz nebol inak majetkoprávne vysporiadaný (napr. podľa zákona č. 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku v znení neskorších predpisov (ďalej len „stavebný zákon“) vyvlastnením pozemku vo verejnom záujme, resp. zriadením vecného bremena, v oboch prípadoch za náhradu)] je nutné riešiť podľa ustanovení Občianskeho zákonníka upravujúcich inštitút bezdôvodného obohatenia. Podľa sťažovateľov žalovaný užíva ich majetok bez právneho dôvodu, a tým z jeho strany dochádza k bezdôvodnému obohateniu.</p> <p>b) Napadnutý rozsudok krajského súdu neobsahuje žiadne odôvodnenie, odvolací súd iba prevzal závery súdu nižšieho stupňa, neaplikoval žiadnu právnu normu, na základe ktorej dospel k záveru o bezplatnom obmedzení vlastníckeho práva sťažovateľov. Odôvodnenie rozsudku krajského súdu tak nedáva jasné a zrozumiteľné odpovede na všetky zásadné skutkové a právne otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany.</p> <p>Podľa názoru ústavného súdu krajský súd pri rozhodovaní v predmetnej veci nepostupoval v súlade s požiadavkami vyplývajúcimi z § 157 ods. 2 OSP a relevantnej judikatúry ESLP, ktorou je pri svojom rozhodovaní tiež nespochybniteľne viazaný. Tento svoj názor opiera ústavný súd o tieto skutočnosti:</p> <p>V posudzovanej veci odvolací súd potvrdil ako vecne správny právny záver prvostupňového súdu, že nárok sťažovateľov voči žalovanému z titulu bezdôvodného obohatenia s príslušenstvom je nedôvodný. Krajský súd sa s argumentáciou sťažovateľov vysporiadal tak, že im nepriznal súdnu ochranu. Vecnú obranu sťažovateľov i samotný ich nárok na zaplatenie (vydanie) bezdôvodného obohatenia za užívanie pozemku parc. č. 3145/21, na ktorom sa nachádza cestná komunikácia vo vlastníctve žalovaného, posúdil ako nárok v rozpore s dobrými mravmi priečiaci sa verejnému záujmu. Nemožnosť</p>

vzniku bezdôvodného obohatenia na strane žalovaného odôvodnil odvolací súd iba tou skutočnosťou, že žalovaný nie je podnikateľským subjektom, a teda nevlastní cestnú komunikáciu na dosiahnutie zisku, ale táto slúži na bezplatné uspokojovanie verejnej potreby, pričom v odôvodnení sa vôbec nezaoberal dôsledkami, ktoré z takéhoto právneho posúdenia uplatneného nároku sťažovateľov vyplývajú [otázka nároku na náhradu za obmedzenie vlastníckeho práva vlastníka pozemku bez právneho dôvodu (právneho titulu na riadne užívanie pozemku žalovaným), ktorá má nepochybne aj ústavnú relevanciu (pozri čl. 20 ods. 4 ústavy)].

Konštatujúc, že predmetnú cestnú komunikáciu, ktorá je vlastníctvom žalovaného, nemožno považovať za neoprávnenú stavbu, v dôsledku čoho vzájomné vzťahy účastníkov nemohli byť riešené podľa § 135c Občianskeho zákonníka (upravujúceho dôsledky neoprávnenej stavby zriadenej na cudzom pozemku), odvolací krajský súd neprihliadol pritom bez relevantného dôvodu na tú skutočnosť, že táto otázka nebola v súdnom konaní nikdy spornou, a sťažovatelia ju ani v podanom odvolaní proti rozsudku prvostupňového súdu, ani v sťažnosti adresovanej ústavnému súdu nenamietali. Naopak, sťažovatelia tvrdili, že podľa dostupnej judikatúry sa tento prípad vymyká úprave neoprávnenej stavby podľa § 135c Občianskeho zákonníka. V súdnej praxi sa uplatnil názor o konkurencii dvoch rovnocenných vlastníckych práv v prípade, ak niekto staval na základe časovo neobmedzeného práva k cudziemu pozemku, ktoré v dôsledku zmeny právnej úpravy zaniklo. V týchto prípadoch zostanú práva k stavbe a pozemku rozdielne, vzájomný vzťah vlastníkov je nutné riešiť podľa ustanovenia o bezdôvodnom obohatení (pozri rozsudok Najvyššieho súdu Českej republiky sp. zn. 32 Odo 823/2003 z 15. januára 2004, rozsudok Vrchného súdu v Prahe sp. zn. 3 Cdo 45/92). Podľa sťažovateľov žalovaný ako vlastník stavby je obohatený o čiastku, ktorú by sťažovatelia ako spoluvlastníci pozemku dosiahli za prenájom pozemku zastavaného stavbou.

Podľa názoru ústavného súdu však v okolnostiach posudzovanej právnej veci odvolacie námietky sťažovateľov signalizovali možnosť ich podstatného vplyvu na právne posúdenie veci z hľadiska dôvodnosti nimi uplatneného nároku voči žalovanému.

Je nesporné, že medzi sťažovateľmi a žalovaným existoval v rozhodnom období (za ktoré sťažovatelia uplatňujú peňažnú náhradu, t. j. od 17. januára 2005 do 16. januára 2007) výlučne občianskoprávny vzťah ako majetkový vzťah vyplývajúci zo stavby a užívania pozemku stavbou cesty stojacou na pozemku vo vlastníctve sťažovateľov. Z obsahu sťažnosti a jej príloh vyplýva, že žalovaný v tomto období nevydal žiadne rozhodnutie, ani do podania žaloby nebol účinný žiadny zákon, ktorým by boli usporiadané vzťahy a ktorým by bol určený právny titul na obmedzenie užívacích práv k pozemku parc. č. 3145/21 stavbou a užívaním cesty. Z toho vyplýva, že v rozhodnom období neexistoval žiadny právny titul na užívanie pozemku parc. č. 3145/21 žalovaným, hoci žalovaný po nadobudnutí vlastníctva k ceste v roku 2004 mal zákonné prostriedky na to, aby vysporiadal práva k dotknutému pozemku pod cestou (podľa príslušných ustanovení stavebného zákona), a tieto dosiaľ nevyužil. Z toho zároveň vyplýva, že sťažovatelia sa v tomto období nemohli k tejto nehnuteľnej veci správať ako vlastníci, to znamená, že nemohli vec riadne užívať a brať z nej úžitky.

Podľa sťažovateľov podstata bezdôvodného obohatenia žalovaného v danom prípade spočíva v protiprávnom bezplatnom užívaní pozemku parc. č. 3145/21 pod cestou, ktorá je vo vlastníctve žalovaného. Obohatenie žalovaného sťažovatelia vidia v sume, ktorú by ako spoluvlastníci pozemku dosiahli za prenájom pozemku zastavaného cestou. Za daných okolností bolo podľa názoru ústavného súdu nevyhnutné, aby sa odvolací súd s touto podstatnou námietkou v odôvodnení napadnutého rozsudku primeraným spôsobom zaoberal a ústavne akceptovateľným spôsobom aj vysporiadal.

Posúdenie, či medzi účastníkmi išlo o vzťah z bezdôvodného obohatenia, závisí od naplnenia znakov skutkovej podstaty hmotnoprávnej normy – § 451 ods. 1 a 2 Občianskeho zákonníka. Bezdôvodné obohatenie je v Občianskom zákonníku konštruované ako záväzkový právny vzťah medzi tým, kto sa na úkor iného obohatil, a tým, na úkor koho došlo k bezdôvodnému obohateniu. Bezdôvodným obohatením je majetkový prospech získaný plnením bez právneho dôvodu, plnením z neplatného právneho úkonu alebo plnením z právneho dôvodu, ktorý odpadol, ako aj majetkový

prospech získaný z nepoctivých zdrojov (§ 451 ods. 2 Občianskeho zákonníka). Kto sa na úkor iného bezdôvodne obohatí, musí obohatenie vydať (§ 451 ods. 1 Občianskeho zákonníka) tomu, na úkor koho sa získal (§ 456 Občianskeho zákonníka). Musí sa vydať všetko, čo sa nadobudlo bezdôvodným obohatením; ak to nie je dobre možné, najmä preto, že obohatenie spočívalo vo výkonoch, musí sa poskytnúť peňažná náhrada (§ 458 ods. 1 Občianskeho zákonníka). Inštitút bezdôvodného obohatenia vyjadruje totiž zásadu občianskeho práva, že nikto sa nesmie bezdôvodne obohatiť na úkor iného, a pokiaľ k tomu dôjde, je povinný takto získaný prospech vrátiť (rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3 Cdo 124/2002).

Zodpovednosť za bezdôvodné obohatenie je objektívneho charakteru a predpokladom jeho vzniku nie je protiprávny úkon obohateného ani jeho zavinenie, podstatné je iba to, že stav obohatenia vznikol (rozsudok Najvyššieho súdu Českej republiky sp. zn. 33 Odo 882/2006 z 24. júna 2008).

Krajský súd sa v odôvodnení napadnutého rozsudku (vo vzťahu k parcele č. 3145/21) obmedzil v súvislosti s vecným posúdením nároku sťažovateľov (zaplatenie peňažnej sumy z titulu bezdôvodného obohatenia) len na posudzovanie okolností (resp. ich spochybňovanie), za ktorých títo nadobudli vlastnícke právo k predmetnému pozemku (záver o absolútnej neplatnosti dražby z roku 1992 v časti sporného pozemku, o absolútnej neplatnosti kúpnej zmluvy uzavretej s úpadcom V. M. v rámci konkurzného konania vedeného na jeho majetok) a za akú kúpnu cenu, a konštatovanie o tom, čo sa na dotknutom pozemku sťažovateľov nachádza a akým spôsobom, resp. na aký účel žalovaný stavbu na pozemku sťažovateľov v rozhodnom období užíval, a aj to bez náležitého odôvodnenia (o čo toto skutkové zistenie oprel a aké právne úvahy ho viedli k takémuto právnomu záveru, pozn.), pričom nepreskúmal komplexne vecné námietky sťažovateľov a nezauljal k nim právne závery. Kľúčové vecné (odvolacie) námietky sťažovateľov spočívali v tvrdeniach, že

a) nemohli v rozhodnom období realizovať svoje vlastnícke právo k predmetnej nehnuteľnosti, a teda nemohli disponovať so svojím majetkom (boli nútení trpieť užívanie svojho pozemku na verejné účely bez právneho dôvodu a bez poskytnutia akejkoľvek náhrady),

b) pre naplnenie dôvodov vydania bezdôvodného obohatenia nie je právne významné, akým spôsobom žalovaný v rozhodnom období stavbu na pozemku sťažovateľov využíval a na aký účel (že nemal žiadny zisk, len výdavky na údržbu cesty).

Uvedené námietky majú v okolnostiach posudzovanej veci podľa názoru ústavného súdu podstatný charakter, a preto bolo z hľadiska požiadaviek tvoriacich integrálnu súčasť základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru nevyhnutné, aby sa krajský súd s nimi v odôvodnení namietaného rozsudku vysporiadal, t. j. zaujal k nim jednoznačný právny záver.

Krajský súd sa v namietanom rozsudku v zásade obmedzil len na strohé skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia okresného súdu, pričom sa nevysporiadal s podstatnými odvolacími námietkami sťažovateľov. Predovšetkým nedal ústavne akceptovateľnú odpoveď na otázku, ako vec právne posúdil. Jeho odpoveďou bolo výslovné odmietnutie nároku sťažovateľov s odkazom na „rozpor s dobrými mravmi a bezplatné uspokojovanie verejných potrieb“. Z tohto hľadiska hodnotí ústavný súd namietaný rozsudok krajského súdu z hľadiska kľúčových odvolacích dôvodov uplatnených v odvolaní sťažovateľov ako nepreskúmateľný a nezodpovedajúci požiadavkám vyplývajúcim z obsahu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny a tiež práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Súčasťou uvedených práv je totiž nepochybne aj požiadavka, aby sa príslušný všeobecný súd v konaní právne korektným spôsobom a zrozumiteľne vyrovnal nielen so skutkovými okolnosťami prípadu, ale aj s kľúčovými právnymi otázkami, ktoré ho viedli ku konkrétnemu rozhodnutiu. Podľa názoru ústavného súdu však postup a predmetné rozhodnutie krajského súdu uvedené atribúty nespĺňa.

Na tomto základe ústavný súd rozhodol tak, ako to je uvedené v bode 1 výroku

	<p>tohto nálezu.</p> <p>Odvolávajúc sa na v odôvodnení namietanej časti rozsudku citovaný § 14 ods. 1 OSP ústavný súd predovšetkým zastáva názor, že sťažovatelia vychádzajúc z podstaty ich námietok podľa všetkého nebrali zreteľ na to, že v námietke zaujatosti nemôže účastník ako dôvod použiť okolnosti, ktoré spočívajú v postupe sudcu v konaní v prerokúvanej veci. Pod postupom pritom treba rozumieť procesné úkony súdu vrátane jeho rozhodnutí, ktoré upravujú vedenie konania a majú prípravný charakter (IV. ÚS 300/08). Z tohto aspektu možno prisvedčiť názoru krajského súdu, že sťažovatelia neuviedli zákonné dôvody vylúčenia (konkrétne okolnosti), z ktorých by bolo možné objektívne vyvodit' pochybnosti o nezaujatosti zákonného sudcu a na základe ktorých by ich námietke bolo možné vyhovieť. O žiadny z prípadov uvedených v § 14 ods. 1 OSP v posudzovanej veci zjavne nešlo. Ústavný súd preto tejto časti sťažnosti sťažovateľov nevyhovel (bod 4 výroku tohto nálezu).</p> <p>2. K namietanému porušeniu základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a 4 ústavy a čl. 11 ods. 1 a 4 listiny a práva podľa čl. 1 dodatkového protokolu</p> <p>Vo vzťahu k namietanému porušeniu základných práv sťažovateľov zaručených im čl. 20 ods. 1 a 4 ústavy a čl. 11 ods. 1 a 4 listiny a práva zaručeného im čl. 1 dodatkového protokolu sa ústavný súd riadil princípom minimalizácie svojich zásahov do právomoci všeobecných súdov, rozhodnutia ktorých sú v konaní o sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy preskúmané (IV. ÚS 303/04, IV. ÚS 64/2010), ktorý vyplýva z jeho subsidiárneho postavenia pri ochrane základných práv a slobôd. Vychádzal pritom v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (napr. II. ÚS 182/06, IV. ÚS 311/08) z toho, že v nadväznosti na vyslovenie porušenia základného práva sťažovateľov podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a zrušením dotknutej časti napadnutého rozsudku (pozri ďalej odôvodnenie bodu 2 výroku tohto nálezu v časti IV. tohto nálezu, pozn.) sa otvára priestor na to, aby sa krajský súd sám vyrovnal s ochranou uvedených práv hmotného charakteru.</p> <p>Ústavný súd preto tejto časti sťažnosti sťažovateľov nevyhovel uprednostňujúc právomoc všeobecného súdu na ochranu subjektívnych hmotných práv účastníkov konania pred ochranou v konaní pred ústavným súdom (bod 4 výroku tohto nálezu).</p> <p>Rovnako tak ústavný súd vo výrokovej časti tohto nálezu nevyhlásil porušenie čl. 1 ods. 1 a 2, čl. 2 ods. 2, čl. 12 ods. 1, 2 a 4, čl. 144 ods. 1 a čl. 152 ods. 4 ústavy. Ustanovenia čl. 1 ods. 1 a 2, čl. 2 ods. 2, čl. 12 ods. 1, 2 a 4 ústavy majú charakter všeobecných ústavných princípov, ktoré sú povinné rešpektovať všetky orgány verejnej moci pri výklade a uplatňovaní ústavy.</p>
<p>použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, EŠLP a iných súdov</p>	<p>rozsudok Najvyššieho súdu Českej republiky sp. zn. 32 Odo 823/2003 z 15. januára 2004, rozsudok Vrchného súdu v Prahe sp. zn. 3 Cdo 45/92 Garcia Ruiz v. Španielsko z 21. januára 1999, § 26 Georiadis c. Grécko z 29. mája 1997, Higgins c. Francúzsko z 19. februára 1998 Kraska c. Švajčiarsko z 29. apríla 1993</p>

Nálezy – priet'ahy v konaní:

<p>spisová značka</p>	<p>IV. ÚS 207/2011</p>
<p>sudca spravodajca</p>	<p>Ľudmila Gajdošíková</p>
<p>druh konania</p>	<p>čl. 127 konanie o sťažnostiach fyzických a právnických osôb</p>
<p>druh rozhodnutia a spôsob vybavenia</p>	<p>nález – vyhovené</p>
<p>dátum rozhodnutia</p>	<p>27. júla 2011</p>
<p>dotknuté články ústavy, ústavných zákonov a medzinárodných zmlúv</p>	<p>čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd</p>
<p>skutkový stav a základné fakty</p>	<p>Sťažovateľka (obchodná spoločnosť) namietala porušenie práva na prerokovanie</p>

	veci bez zbytočných priesťahov postupom okresného súdu Piešťany v konaní vedenom pod sp. zn. 5 C 140/2008 (pôvodne vedenom Okresným súdom Trnava pod sp. zn. 16 C 6/2002), za účasti Okresného súdu Piešťany, v konaní o zaplatenie, ktoré začalo v roku 2004.
ratio decidendi	<p>1. Predmetom konania, ktoré začalo 10. januára 2002 pred okresným súdom 1 a pokračovalo od 1. januára 2008 pred okresným súdom 2, je rozhodovanie o návrhu na zaplatenie sumy s príslušenstvom z titulu pohľadávky vyplývajúcej zo zmluvného vzťahu sťažovateľky s odporcom. Ide o vec, ktorá tvorí súčasť štandardnej rozhodovacej činnosti všeobecných súdov a ktorá nie je právne ani skutkovo zložitá.</p> <p>2. Správanie účastníka konania je druhým kritériom pri rozhodovaní o tom, či v konaní pred súdom došlo k zbytočným priesťahom, a tým aj k porušeniu základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priesťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Ústavný súd nezistil žiadne skutočnosti, ktoré by mali byť pripísané na ľarchu sťažovateľky, ktorá je v tomto spore žalobkyňou, v súvislosti s priesťahmi v konaní.</p> <p>3. Ústavný súd posudzoval postup okresného súdu 1 a okresného súdu 2 ako jeden celok. Podľa názoru ústavného súdu v žiadnom prípade nemožno ospravedlniť skutočnosť, že v namietanom konaní prvostupňový súd (okresný súd 1 a okresný súd 2) počas obdobia deväť a pol roka od podania návrhu neprijal meritórne rozhodnutie vo veci. Ústavný súd uzavrel, že v konaní sp. zn. 5 C 140/2008 (pôvodne vedenom pod sp. zn. 16 C 6/2002) došlo nečinnosťou a neefektívnou činnosťou prvostupňového súdu k zbytočným priesťahom, a tým aj k porušeniu základného práva sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných priesťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.</p> <p>Vzhľadom na doterajšiu dĺžku konania okresného súdu 2 vedeného pod sp. zn. 5 C 140/2008 (pôvodne vedeného pod sp. zn. 16 C 6/2002) deväť a pol roka a berúc do úvahy konkrétne okolnosti prípadu (správanie sťažovateľky) a to, že konanie vo veci sťažovateľky nebolo do rozhodnutia ústavného súdu právoplatne skončené, ústavný súd považoval za odôvodnené aj vzhľadom na predmet konania priznať sťažovateľke sumu 8 000 € ako primerané finančné zadost'učinenie.</p>
 Používané odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, ESEP a iných súdov	***

spisová značka	IV. ÚS 82/2011
sudca spravodajca	Ludmila Gajdošíková
druh konania	čl. 127 konanie o sťažnostiach fyzických a právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	nález – vyhovené
dátum rozhodnutia	2. júna 2011
dotknuté články ústavy, ústavných zákonov a medzinárodných zmlúv	čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd
skutkový stav a základné fakty	Sťažovateľ namietal porušenie práva na prerokovanie veci bez zbytočných priesťahov postupom okresného súdu v konaní o určenie neplatnosti výpovede a o náhradu mzdy, ktoré začalo v roku 2000.
ratio decidendi	<p>1. Predmetom konania pred okresným súdom je rozhodovanie o návrhu na určenie neplatnosti výpovede a náhrade mzdy. Zo skutočností uvedených sťažovateľom a okresným súdom ani z obsahu na vec sa vzťahujúceho súdneho spisu ústavný súd nezistil žiadnu okolnosť, ktorá by odôvodňovala záver o skutkovej alebo právnej zložitosti veci, čo potvrdila aj predsedníčka okresného súdu. Ide o vec, ktorá tvorí štandardnú súčasť rozhodovacej činnosti všeobecných súdov. Nijaká zložitosť veci nemôže odôvodniť doterajšiu dĺžku konania pred okresným súdom (viac ako desať rokov). Navyše, vzhľadom na povahu sporu (pracovnoprávny spor) je potrebné k rozhodovaniu v tejto veci pristupovať s osobitnou starostlivosťou.</p>

	<p>2. Správanie účastníka konania je druhým kritériom pri rozhodovaní o tom, či v konaní pred súdom došlo k zbytočným priet'ahom, a tým aj k porušeniu základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Ústavný súd konštatuje, že nezistil nijaké zásadné skutočnosti, ktoré by mali byť pripísané na ťarchu sťažovateľa v súvislosti s doterajšou dĺžkou namietaného konania. Sťažovateľ sa osobne zúčastnil na všetkých nariadených pojednávaniach aj so svojou právnou zástupkyňou (na jedinom pojednávaní sa zúčastnila iba jeho právna zástupkyňa) a včas reagoval na všetky výzvy okresného súdu.</p> <p>3. So zreteľom na doterajší priebeh a dĺžku napadnutého konania, ktoré dosiaľ nebolo právoplatne skončené (t. č. je vec na krajskom súde, ktorý rozhoduje o odvolaní sťažovateľa) ani po viac ako desiatich rokoch od jeho začatia, ústavný súd konštatuje, že postup okresného súdu v namietanom konaní okrem niekoľkých krátkodobých období nečinnosti vykazuje predovšetkým znaky neefektívnej činnosti, ktorá je hlavným dôvodom doterajšej namietanej dĺžky konania, o čom svedčí aj zrušenie rozhodnutí prijatých okresným súdom zo strany krajského súdu a aj vynesenie meritórneho rozhodnutia až po viac ako 10 rokoch konania, ktoré však ešte nenadobudlo právoplatnosť.</p> <p>Ústavný súd uzavrel, že postupom okresného súdu došlo najmä z dôvodu jeho neefektívnej činnosti k zbytočným priet'ahom v konaní, ktoré mali za následok porušenie základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.</p> <p>Ústavný súd považoval za odôvodnené priznať sťažovateľovi sumu 6 000 €, ktorú považoval vzhľadom na povahu sporu v danom prípade za primerané finančné zadost'učinenie</p>
použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, EStP a iných súdov	***

spisová značka	IV. ÚS 404/2010
sudca spravodajca	Ludmila Gajdošíková
druh konania	čl. 127 konanie o sťažnostiach fyzických a právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	nález – vyhovené
dátum rozhodnutia	27. júla 2011
dotknuté články ústavy, ústavných zákonov a medzinárodných zmlúv	čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky
skutkový stav a základné fakty	Sťažovateľ namietal porušenie práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov postupom okresného súdu v konaní o uloženie povinnosti vykonať záznam vlastníckeho práva na základe právoplatného rozsudku, ktoré začalo v roku 2007.
ratio decidendi	<p>1. Pokiaľ ide o prvé kritérium, predmetom konania pred okresným súdom bolo rozhodovanie o návrhu sťažovateľa a ďalších navrhovateľov, ktorým sa domáhali uložiť odporcovi povinnosť vykonať záznam vlastníckeho práva v katastri nehnuteľností na základe právoplatného rozsudku a následne po zmene pôvodného petitu návrhu (16. októbra 2006) aj rozhodnúť o návrhu sťažovateľa na určenie, že odporca vykonal záznam vlastníckeho práva v rozpore s vkladovou listinou.</p> <p>Zo skutočností uvedených sťažovateľom a ani z obsahu na vec sa vzťahujúceho súdneho spisu ústavný súd nezistil žiadnu takú okolnosť, ktorá by odôvodňovala záver o právnej zložitosti veci. Posudzovaná vec tvorí súčasť bežnej rozhodovacej agendy prvostupňových súdov a nemožno ju označiť ako právne zložitú. Pri posudzovaní skutkovej zložitosti predmetného konania ústavný súd zohľadnil skutočnosť, že s vecou súvisia aj iné konania (pred inými všeobecnými súdmi), s ktorých závermi a aktuálnym stavom sa musel okresný súd oboznámiť a pre ten účel preskúmať príslušné súdne spisy. Na tomto základe ústavný súd dospel k záveru, že faktická zložitosť veci má určitý podiel na celkovej dĺžke namietaného konania. Podľa názoru ústavného súdu ňou však nemožno</p>

	<p>ospravedlniť celkovú dĺžku namietaného konania.</p> <p>2. Ďalším kritériom, ktoré ústavný súd uplatnil pri hodnotení priebehu napadnutého konania, bolo správanie sťažovateľa ako účastníka konania. Ústavný súd konštatuje, že procesné úkony sťažovateľa, sice ovplyvnili celkovú dĺžku namietaného konania, ale na ich uplatnenie má sťažovateľ právo podľa príslušných ustanovení Občianskeho súdneho poriadku, a preto ich nemožno pripísať na jeho ťarchu (ale ani na ťarchu okresného súdu). Ústavný súd zo zapožičaného súdneho spisu nezistil žiadnu okolnosť (účasť na pojednávaní a žiadosti o odročovanie pojednávania), ktorú by bolo potrebné pripísať na ťarchu sťažovateľa, ktorý je v tomto spore navrhovateľom, v súvislosti s prietiahmi v napadnutom konaní.</p> <p>3. Ústavný súd konštatuje, že v konaní okresného súdu sa opakovali krátkodobé obdobia nečinnosti, resp. nariadovanie pojednávania so značným časovým odstupom bez ústavne akceptovateľných dôvodov. Tieto obdobia nečinnosti – nedostatky plynulosti konania samy osebe neznamenali porušenie základného práva sťažovateľa zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy; konanie však vykazuje aj znaky neefektívnej činnosti.</p> <p>Ústavný súd uvádza, že obdobia, počas ktorých bol spis okresného súdu na krajskom súde, nemožno pričítať na vrub okresnému súdu. Opakované zrušenie rozsudkov okresného súdu krajským súdom však svedčí o neefektívnom postupe okresného súdu, a to predovšetkým vo vzťahu k ním vykonanému dokazovaniu.</p> <p>Uvedený postup okresného súdu v označenom konaní hodnotí ústavný súd ako taký, ktorému chýbala efektívnosť a účelnosť úkonov a ktorý v konečnom dôsledku nesmeroval k odstráneniu právnej neistoty sťažovateľa a prispel k celkovej dĺžke namietaného konania. Vzhľadom na uvedené ústavný súd rozhodol, že v období od doručenia návrhu 2. januára 2003 do 1. júna 2011 došlo v namietanom konaní k zbytočným prietiahom tak neodôvodnenou opakovanou krátkodobou nečinnosťou, ako aj neefektívnou a nesústredenou činnosťou okresného súdu, a tým aj k porušeniu základného práva sťažovateľa podľa čl. 48 ods. 2 ústavy.</p> <p>Ústavný súd považoval za odôvodnené priznať sumu 3 000 € ako primerané finančné zadost'učinenie.</p>
použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, ESEP a iných súdov	***

spisová značka	I. ÚS 205/2010
sudca spravodajca	Ludmila Gajdošíková
druh konania	čl. 127 konanie o sťažnostiach fyzických a právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	nález – vyhovené
dátum rozhodnutia	3. augusta 2011
dotknuté články ústavy, ústavných zákonov a medzinárodných zmlúv	čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd
skutkový stav a základné fakty	Sťažovateľka namietal porušenie práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov postupom okresného súdu v konaní o vydanie rozkazu na plnenie, ktoré začalo v roku 2009.
ratio decidendi	<p>1. Pokiaľ ide o prvé kritérium, predmetom konania pred okresným súdom je rozhodovanie o návrhu sťažovateľky ako navrhovateľky na vydanie rozkazu na plnenie podľa § 174b OSP, ktorým sa domáha uloženia povinnosti odporkyni zdržať sa nekalosúťažného konania spočívajúceho v uverejňovaní reklamnej kampane a súčasne zabezpečenia uverejnenia ospravedlnenia odporkyne (na jej vlastné náklady) navrhovateľke. V tejto súvislosti možno konštatovať, že skutková a právna zložitosť veci sa zatiaľ vzhľadom na rozsah procesných úkonov vykonaných okresným súdom nepreukázala.</p> <p>2. Ďalším kritériom, ktoré ústavný súd uplatnil pri hodnotení doterajšieho priebehu napadnutého konania, bolo správanie sťažovateľky ako účastníčky konania. Ústavný súd konštatuje, že sťažovateľka bola v konaní aktívna. Posúdením správania sťažovateľky ako</p>

	<p>účastníčky konania ústavný súd nezistil takú okolnosť, ktorú by bolo potrebné pripísať na ťarchu sťažovateľky v súvislosti s namietanou dĺžkou konania. Sťažovateľka podala sťažnosť na prieťahy podľa § 62 ods. 1 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov predsedníčky súdu.</p> <p>3. Ústavný súd konštatuje, že postup okresného súdu v napadnutom konaní je poznačený nečinnosťou, ktorý v konečnom dôsledku nesmeroval k odstráneniu právnej neistoty sťažovateľky a prispel k doterajšej dĺžke namietaného konania. Ústavný súd po posúdení všetkých skutočností vzhľadom na uvedené rozhodol, že okresný súd v období od doručenia návrhu sťažovateľky okresnému súdu 14. mája 2009 do 21. júna 2011 svojou nečinnosťou v celkovom trvaní viac ako 18 mesiacov spôsobil zbytočné prieťahy v konaní, čím došlo k porušeniu základného práva sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj jej práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.</p> <p>Sťažovateľka pôvodne v sťažnosti požadovala priznanie primeraného finančného zadosťučinenia v sume 5 000 €. Podaním (stanoviskom) z 18. júla 2011 sťažovateľka vzala sťažnosť v tejto časti späť, a preto o tejto otázke ústavný súd nerozhodoval.</p>
použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, ESEP a iných súdov	***

spisová značka	IV. ÚS 206/2010
sudca spravodajca	Ludmila Gajdošíková
druh konania	čl. 127 konanie o sťažnostiach fyzických a právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	nález – vyhovené
dátum rozhodnutia	27. júla 2011
dotknuté články ústavy, ústavných zákonov a medzinárodných zmlúv	čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd
skutkový stav a základné fakty	Sťažovateľka namietal porušenie práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov postupom okresného súdu v konaní o návrhu na úpravu práv a povinností rodičov k maloletému dieťaťu v období po vydaní nálezu ústavného súdu č. k. I. ÚS 275/05-41 z 29. marca 2006.
ratio decidendi	<p>1. Predmetom konania pred okresným súdom je rozhodovanie o návrhu na úpravu práv a povinností rodičov k maloletému dieťaťu, ktoré sa začalo 23. septembra 2002. Zo skutočností uvedených sťažovateľkou a okresným súdom ani z obsahu na vec sa vzťahujúceho súdneho spisu ústavný súd nezistil nijakú okolnosť, ktorá by odôvodňovala záver o právnej zložitosti veci. Ide o vec, ktorá tvorí štandardnú súčasť rozhodovacej činnosti všeobecných súdov. Pokiaľ ide o faktickú zložitosť veci, je potrebné poukázať na to, že v okolnostiach danej veci bolo pre rozhodnutie potrebné nariadiť znalecké dokazovanie, resp. výsluch svedka, čo však nezakladá takú zložitosť veci, ktorou by bolo možné odôvodniť neprímerane dlhý čas konania okresného súdu bez prijatia právoplatného rozhodnutia vo veci samej. Ústavný súd vzal do úvahy aj skutočnosť, že posudzované konanie má pre sťažovateľku a pre maloleté dieťa mimoriadny význam, a preto si vyžaduje osobitnú starostlivosť.</p> <p>2. Ústavný súd nezistil žiadne skutočnosti, ktoré by mali byť pripísané na ťarchu sťažovateľky.</p> <p>3. Zo sťažnosti, z vyjadrenia predsedníčky okresného súdu, ako aj z obsahu súdneho spisu vyplynulo, že sťažovateľka podala návrh okresnému súdu 23. septembra 2002.</p> <p>Po vydaní nálezu ústavného súdu č. k. I. ÚS 275/05-41 z 29. marca 2006 okresný súd pokračoval v zabezpečovaní znaleckého posudku v rámci znaleckého dokazovania. Po zrušení rozsudku okresného súdu z 22. januára 2008 odvolacím súdom v priebehu ďalšieho konania okresný súd síce nariadil až do vyhlásenia ďalšieho rozsudku vo veci samej 29. júna 2011 desať pojednávaní, ktoré však boli rovnako odročované pre neúčast'</p>

	<p>otca dieťaťa, ktorého účasť sa okresnému súdu nepodarilo zabezpečiť (s výnimkou pojednávania nariadeného a uskutočneného 9. júna 2011, na ktoré sa, ako konštatoval aj okresný súd, „výnimočne dostavil otec maloletého dieťaťa“), a ktoré nevedli k posunu v rozhodovaní o veci, a preto ich nariaďovanie nemožno považovať za efektívne.</p> <p>Ústavný súd považoval aj vzhľadom na povahu veci (určenie výživného pre maloleté dieťa) a vzhľadom na to, že o porušení práv sťažovateľky už raz rozhodol, za odôvodnené priznať sťažovateľke sumu 3 000 € ako primerané finančné zadost'učinenie podľa § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde.</p>
použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, ESEP a iných súdov	I. ÚS 275/05

spisová značka	IV. ÚS 221/2011
sudca spravodajca	Ladislav Orosz
druh konania	čl. 127 konanie o sťažnostiach fyzických a právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	nález – vyhovené
dátum rozhodnutia	28. júla 2011
dotknuté články ústavy, ústavných zákonov a medzinárodných zmlúv	čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd
skutkový stav a základné fakty	Sťažovatelia namietali porušenie práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov postupom okresného súdu v konaní o vyporiadanie podielového spoluvlastníctva, ktoré začalo v roku 1993.
ratio decidendi	<p>1. K namietanému porušeniu základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru</p> <p>Pokiaľ ide o kritérium zložitosti veci, ústavný súd konštatuje, že namietané konanie, ktorého predmetom bolo rozhodovanie o žalobe vo veci vyporiadania podielového spoluvlastníctva k nehnuteľnostiam, nemožno po právnej stránke vzhľadom na existenciu bohatej a v zásade ustálenej judikatúry všeobecných súdov k tejto problematike považovať za zložitú. Po faktickej stránke ústavný súd pripúšťa určitú zložitú prejednanú veci vzhľadom na počet účastníkov konania, ako aj rozsah dokazovania, ktoré bolo potrebné v záujme objektívneho zistenia skutkového stavu vykonať, ale zároveň zdôrazňuje, že žiadna faktická zložitosť veci nemôže ospravedlniť skutočnosť, že okresný súd v namietanom konaní právoplatne rozhodol až po uplynutí takmer 18 rokov od podania žaloby. Ústavný súd v tejto súvislosti vzal do úvahy aj skutočnosť, že na zložitú veci ako dôvod na ospravedlnenie zjavne neprimeranej dĺžky namietaného konania nepoukázala vo svojom vyjadrení ani predsedníčka okresného súdu.</p> <p>Pokiaľ ide o správanie sťažovateľov ako účastníkov konania, ústavný súd po analýze spisu dospel k záveru, že im nemožno pripísať na ťarchu podiel na vzniknutých priet'ahoch v konaní, keďže na nariadených pojednávaniach sa zúčastňovali a poskytovali okresnému súdu v priebehu konania potrebnú súčinnosť, na výzvy okresného súdu reagovali v ním určených lehotách, resp. v primeranom čase.</p> <p>Napokon sa ústavný súd zaoberal postupom okresného súdu v namietanom konaní a v tejto súvislosti konštatoval, že v jeho priebehu došlo k viacerým obdobiam aj dlhodobej neodôvodnenej nečinnosti pričom v zásade konanie ako celok bolo poznačené neefektívnou činnosťou, čo potvrdzuje skutočnosť, že vo veci bolo právoplatne rozhodnuté po takmer 18 rokoch od začatia konania, čo je z ústavnoprávneho hľadiska neprijateľné a neospravedlniteľné (obdobne pozri IV. ÚS 160/03, IV. ÚS 19/04, IV. ÚS 261/07). Na tomto závere nič nemení skutočnosť, že k zvýšeniu efektivity činnosti okresného súdu došlo v období po nadobudnutí právoplatnosti nálezu ústavného súdu č. k. II. ÚS 208/2010-34 z 1. júla 2010, ktorým ústavný súd okrem iného uložil okresnému súdu konať v namietanom konaní bez zbytočných priet'ahov.</p> <p>Vzhľadom na uvedené dôvody ústavný súd rozhodol, že postupom okresného súdu došlo</p>

	<p>k zbytočným prietiahom, a teda aj k porušeniu základného práva sťažovateľov na prerokovanie predmetnej veci bez zbytočných prietiahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie ich záležitosti v primeranej lehote zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru (bod 1 výroku tohto nálezu).</p> <p>2. K namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy Vychádzajúc z predmetu namietaného konania (rozhodovanie o zrušení a vyporiadaní podielového spoluvlastníctva k pozemku) a predovšetkým skutočnosti, že v čase rozhodovania o sťažnosti bolo namietané konanie už právoplatne skončené, ústavný súd dospel k záveru, že v danom prípade nie je potrebné pre účely efektívnej ochrany sťažovateľov vysloviť aj porušenie ich základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, a preto v tejto časti sťažnosti nevyhovel (bod 4 výroku toho nálezu).</p> <p>Zohľadňujúc predovšetkým celkovú dĺžku namietaného konania (takmer 18 rokov), obdobie neodôvodnenej nečinnosti a neefektívnosť postupu okresného súdu ústavný súd dospel k záveru, že v danom prípade bude priznanie finančného zadostučinenia v sume 7 000 € každému zo sťažovateľov primerané konkrétnym okolnostiam prípadu</p>
použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, ESEP a iných súdov	II. ÚS 208/2010

spisová značka	IV. ÚS 121/2011
sudca spravodajca	Ján Luby
druh konania	čl. 127 konanie o sťažnostiach fyzických a právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	nález – vyhovené
dátum rozhodnutia	24. augusta 2011
dotknuté články ústavy, ústavných zákonov a medzinárodných zmlúv	čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd
skutkový stav a základné fakty	Sťažovateľ namietali porušenie práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietiahov postupom okresného súdu v konaní vydanie pozemkov, ktoré začalo v roku 1991.
ratio decidendi	<p>1. Čo sa týka právnej a faktickej zložitosti veci, ústavný súd v danom prípade vzal do úvahy skutkový stav a platnú právnu úpravu relevantnú na rozhodovanie, ako aj charakter veci, pričom na základe týchto hľadísk, pokiaľ ide o napadnuté konanie, ktorého predmetom je rozhodovanie o reštitučnom nároku na vydanie nehnuteľností podľa zákona č. 87/1991 Zb. o mimosúdnych rehabilitáciách v znení neskorších predpisov, dospel k záveru, že sa možno stotožniť s názorom vyjadreným predsedom okresného súdu, že ide o vec fakticky zložitú, a to najmä vzhľadom na nutnosť vykonania pomerne rozsiahleho dokazovania.</p> <p>Navyše, právne spory súvisiace s uplatnením obdobných reštitučných nárokov, ako je to vo veci sťažovateľa, treba v zásade považovať za skutkovo zložitú aj vzhľadom na potrebu zisťovať vlastnícke vzťahy ich rekonštruovaním do minulosti (IV. ÚS 230/2010). Ústavný súd vzal napokon do úvahy, že v čase doručenia návrhu na začatie konania okresnému súdu ešte nemali všeobecné súdy dostatok skúseností s interpretáciou a aplikáciou reštitučných zákonov, v dôsledku čoho bolo možné takéto spory považovať aj za právne zložitejšie, keďže v tom čase ešte neexistoval jednoznačný, resp. jednotiaci prístup k výkladu a aplikácii príslušných právnych noriem.</p> <p>Na druhej strane však ústavný súd musí konštatovať, že aj napriek zohľadneniu skutkovej a právnej zložitosti veci nemožno v žiadnom prípade akceptovať doterajšiu dĺžku preskúmaného konania, ktoré do meritórneho prerokovania sťažnosti trvá takmer 20 rokov. Tento záver považuje ústavný súd za jednoznačný bez ohľadu na to, že o časti nároku sťažovateľa bolo medzičasom právoplatne rozhodnuté (rozsudkom okresného č. k. 8 C 691/91-398 z 29. marca 2001, potvrdeným rozsudkom krajského súdu 2 č. k. 34 Co 441/01-439 z 11. februára 2002). Ústavný súd napokon dodáva, že ani zložitnosť sporu nezbavuje všeobecný súd ústavnej zodpovednosti za prietahy v konaní zapríčinené nesprávnou organizáciou práce, nečinnosťou bez relevantného právneho dôvodu alebo</p>

	<p>inými nedostatkami v činnosti súdu (m. m. I. ÚS 47/96, III. ÚS 173/03).</p> <p>2. Správanie sťažovateľa ako účastníka posudzovaného konania je druhým kritériom pri zisťovaní, či v tomto konaní došlo k zbytočným prieťahom, a tým aj k porušeniu jeho v sťažnosti označeného základného práva. Ústavný súd v správaní sťažovateľa nezistil žiadnu takú skutočnosť, ktorá by podstatnou mierou prispela k predĺženiu konania a ktorú by bolo treba pripísať na jeho ľarchu. V uvedenej súvislosti aj predseda okresného súdu vo vyjadrení k sťažnosti uviedol, že „sťažovateľ sám prieťahy v konaní nespôsobil“.</p> <p>3. ústavný súd konštatuje, že najmä s prihliadnutím na celkovú doterajšiu dĺžku posudzovaného konania (ktoré trvá od 11. novembra 1991), ako aj so zreteľom na obsah základného práva ustanoveného v čl. 48 ods. 2 ústavy nemožno považovať postup okresného súdu za konanie bez zbytočných prieťahov.</p> <p>Od právoplatného prerušenia napadnutého konania až dosiaľ neboli vykonané žiadne procesné úkony, ktoré by smerovali k odstráneniu právnej neistoty sťažovateľa.</p> <p>Ústavný súd nepovažoval za relevantný ani dôvod, na ktorý vo vyjadrení k sťažnosti poukázal okresný súd, a to, že vo veci rozhodovalo viacero zákonných sudcov, pričom každý nový sudca potreboval určitý časový priestor na preštudovanie obsahu súdneho spisu. Ani touto skutočnosťou však nemožno podľa názoru ústavného súdu ospravedlniť doterajšiu dĺžku napadnutého konania a stav, v akom sa nachádzalo v čase prijatia tohto nálezu.</p> <p>Za uvedeného stavu ústavný súd bez toho, aby bližšie analyzoval doterajší priebeh napadnutého konania, v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (napr. IV. ÚS 127/08, IV. ÚS 155/09, IV. ÚS 82/2010) dospel k záveru, že je z ústavnoprávneho hľadiska neprijateľné, aby právna neistota v konaní pred všeobecným súdom nebola odstránená ani po takmer 20 rokoch od jeho začatia, a preto vychádzajúc predovšetkým zo samotnej doterajšej dĺžky napadnutého konania, ale aj z jeho doterajšieho priebehu uzavrel, že v konaní vedenom okresným súdom bolo porušené základné právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy.</p> <p>Ústavný súd považoval priznanie sumy 3 000 € požadovanej sťažovateľom za primerané finančné zadost'učinenie podľa § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde.</p>
<p>použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, ESEP a iných súdov</p>	<p>***</p>

<p>spisová značka</p>	<p>IV. ÚS 168/2010</p>
<p>sudca spravodajca</p>	<p>Ladislav Orosz</p>
<p>druh konania</p>	<p>čl. 127 konanie o sťažnostiach fyzických a právnických osôb</p>
<p>druh rozhodnutia a spôsob vybavenia</p>	<p>nález – vyhovené</p>
<p>dátum rozhodnutia</p>	<p>24. augusta 2011</p>
<p>dotknuté články ústavy, ústavných zákonov a medzinárodných zmlúv</p>	<p>čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd</p>
<p>skutkový stav a základné fakty</p>	<p>Sťažovatelia namietali porušenie práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov postupom okresného súdu v konaní o určení neplatnosti kúpnej zmluvy, ktoré začalo v roku 2001.</p>
<p>ratio decidendi</p>	<p>1. Pokiaľ ide o kritérium zložitosti veci, ústavný súd konštatuje, že namietané konanie, ktorého predmetom je rozhodovanie o žalobe sťažovateľov, ktorou sa domáhajú vyslovenia neplatnosti kúpnopredajnej zmluvy o prevode nehnuteľnosti, nemožno po právnej stránke, vzhľadom na existenciu bohatej a v zásade ustálenej judikatúry všeobecných súdov k tejto problematike, považovať za zložitú. Po faktickej stránke ústavný súd pripúšťa určitú zložitú prejednávanej veci vzhľadom na rozsah dokazovania, ktoré je potrebné v záujme objektívneho zistenia skutkového stavu vykonať, ale zároveň zdôrazňuje, že žiadna faktická zložitost' veci nemôže ospravedlniť skutočnosť, že okresný súd v namietanom konaní vo veci samej nerozhodol ani po</p>

	<p>uplynutí takmer 10 rokov od podania žaloby. Ústavný súd v tejto súvislosti vzal do úvahy aj skutočnosť, že na zložitosť veci, ako dôvod na ospravedlnenie zjavne neprimeranej dĺžky namietaného konania nepoukázala vo svojom vyjadrení ani predsedníčka okresného súdu.</p> <p>2. Pokiaľ ide o správanie sťažovateľov ako účastníkov konania, ústavný súd po analýze spisu dospel k záveru, že neexistujú skutočnosti, na základe ktorých by im bolo možné pripísať vo výraznejšom rozsahu negatívny podiel na doterajšej dĺžke namietaného konania, a to napriek tomu, že sa na niektorých pojednávaniach nezúčastnili, keďže svoju neúčastť riadne ospravedlnili spravidla zo zdravotných dôvodov (ústavný súd v tejto súvislosti vzal do úvahy vysoký vek sťažovateľov).</p> <p>3. Z analýzy doterajšieho priebehu namietaného konania (podrobne pozri časť II tohto nálezu) vyplýva, že v ňom došlo k viacerým obdobiam aj dlhodobej neodôvodnenej nečinnosti, pričom konanie je v zásade ako celok poznačené neefektívnou činnosťou vo veci konajúcich súdov, čo potvrdzuje skutočnosť, že v merite veci nebolo doteraz rozhodnuté po takmer 10 rokoch od začatia konania, čo je z ústavnoprávneho hľadiska neprijateľné a neospravedlniteľné (obdobne pozri IV. ÚS 160/03, IV. ÚS 19/04, IV. ÚS 261/07).</p> <p>Na základe uvedeného ústavný súd rozhodol, že postupom okresného súdu došlo k zbytočným prieťahom v konaní, a teda aj k porušeniu základného práva sťažovateľov na prerokovanie predmetnej veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie ich záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (bod 1 výroku tohto nálezu).</p> <p>Zohľadňujúc predovšetkým doterajšiu dĺžku namietaného konania (takmer 10 rokov), obdobie neodôvodnenej nečinnosti a neefektívnosť postupu okresného súdu ústavný súd dospel k záveru, že v danom prípade bude priznanie finančného zadoš'účinenia v sume 6 000 € každému zo sťažovateľov primerané konkrétnym okolnostiam prípadu (bod 3 výroku tohto nálezu).</p>
<p>použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, ESEP a iných súdov</p>	<p>IV. ÚS 160/03, IV. ÚS 19/04, IV. ÚS 261/07</p>

Spracovala : JUDr. Zuzana Gajdošová

Upozornenie :

Prehľad vybraných rozhodnutí Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „prehľad“) je neoficiálnym dokumentom, ktorý slúži výlučne na informovanie o rozhodovacej činnosti Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“). Prehľad zostavuje Analytické oddelenie Odboru súdnych poradcov a súdnej agendy Kancelárie Ústavného súdu Slovenskej republiky z rozhodnutí ústavného súdu, písomne vyhotovených a odoslaných účastníkom konania v danom období. Prehľad nezaväzuje ústavný súd a nenahrádza jednotlivé rozhodnutia ústavného súdu, z ktorých bol zostavený.